

וַיְדוּעַ מַה שְּׂאמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (תַּנְחֻמָּא, וַיְגַשׁ) בְּשָׁעָה שֶׁבִקֵּשׁ
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַתֵּן אֶת הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל אָמַר לָהֶן: תִּקְבְּלוּ
תּוֹרָתִי? אָמְרוּ לוֹ: הֵן, אָמַר לָהֶן: תִּנּוּ לִי עָרֵב שֶׁתִּקְיִמוּ אוֹתָהּ, אָמְרוּ
לוֹ: אֲבָרְהֶם, יִצְחָק וַיַּעֲקֹב יֵהִיוּ עָרְבִים, אָמַר לָהֶן: אֲבוֹתֵיכֶם הֵן
בְּעֶצְמָם צָרִיכִים עָרְבִים, אֲבָרְהֶם אָמַר: (בְּרֵאשִׁית ט"ו) "בַּמָּה אֲדַע",
יִצְחָק אָהֵב אֶת שׁוֹנְאֵי, דְּכָתִיב: (מִלְאָכִי א') "וְאֵת עֲשׂוֹ שְׁנֵאתִי",
יַעֲקֹב אָמַר: (יִשְׁעִיָּה מ') "נִסְתְּרָה דְרַכִּי", אָמְרוּ לוֹ: בְּנִינוּ יֵהִיוּ עָרְבִים
שְׁלָנוּ, מִיָּד קִבְּלָן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנָתַן אֶת הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל,
שְׁנֵאָמַר: (תְּהִלִּים ח') "מִפִּי עוֹלָלִים וַיִּנְקִים יִסְדֹּת עֵז", לְפִיכֹךְ
כְּשִׁישְׂרָאֵל מִבְּטָלִין אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא פּוֹרֵעַ מִן הָעָרְבִין
וְכו'.

נִמְצָא שֶׁאֵת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה קִבְּלוּ רַק בְּזָכוֹת הַיְלָדִים שְׁלָנוּ,
שְׂאמְרוּנוּ שֶׁהֵם עָרְבִים בְּשִׁבְלֵנוּ, וְלָכֵן כָּל הוֹרָה מְחִיב לְשָׁמֵר עַל
הַיְלָדִים שְׁלוֹ, כִּי סוּף כָּל סוּף רַק בְּזָכוֹתָם קִבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה, וְלָכֵן
אֲנִי מְאֹד מִבְּקֵשׁ אוֹתָךְ שֶׁתִּרְאֶה לְעֶזֶר לִי אֲפֹלוּ שְׁיִגִיעַ לָךְ בְּמִסִּירוֹת
נֶפֶשׁ וְכו', לְהַצִּיל אֶת יְלָדֶיךָ שֶׁאֲנִי עוֹשֶׂה עִכְשָׁו כָּל מִינֵי מַאֲמָצִים
שֶׁבְּעוֹלָם לְשִׁפֹּר אֶת הַחַנּוּךְ בְּמַחְנִינוּ, כִּי כָּל הָעוֹלָם כָּלוּ סוּבְלִים
עִכְשָׁו מִנוֹשְׁרִים וְנוֹשְׁרוֹת וְכו', וְלִי הוֹלֵךְ בְּהַחֲיִים שֶׁבְּד' אַמּוֹת שְׁלָנוּ
לֹא יֵהִי דָּבָר כְּזֶה נוֹשְׁרִים וְנוֹשְׁרוֹת וְכו', וְלָכֵן מִי שֶׁלֹּא יִרְצֶה לְשִׁתֵּף
פְּעֻלָּה אֶתִּי מִצְדֵי שְׁיַעֲזֹב אֶת הַקְּהֵלָה מֵהַיּוֹתֵר מֵהַר, כִּי קֵהֵלְתָנוּ
הַקְּדוּשָׁה הִיא קֵהֵלָה מִיַּחַדָּת בְּמִינָהּ שֶׁאֵין בְּכָל הָעוֹלָם כָּלוּ קֵהֵלָה
כְּזוֹ, הֵן בְּקִיּוֹם עֲצוֹת רַבָּנוּ ז"ל בְּשִׁלְמוֹת בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, וְהֵן
בְּמִדַּת הַחֶסֶד וְהַצְּדָקָה שֶׁאֶחָד עוֹזֵר לְהַשְׁנִי, וְהֵן בַּתּוֹרָה וּתְפִלָּה.

(אשר בנחל יום חמישי לסדר נשא, כ"ט אייר ה'תשע"ד)

מקבץ מכתבים איך לשמור את הערבים (הילדים שלנו) בקדושה ובטהרה

RABBI E. S. SCHIK
1129 - 42nd STREET
BROOKLYN, N. Y. 11219

Tel. (718) 436-5062
Fax. (718) 871-8566

אליעזר שלמה שיק

ר"ם "היכל הקודש"

"המדינה ברסלב"

ע"ש הגה"ק אדמו"ר מוה"רין מברסלב וי"ע

מארץ ובחול

בעזה"י עש"ק לסדר שמיני כ"ג ניסן ה'תשס"ב

שלום וברכה וכל טוב וכל טוב פלח יגיעו וידרפו אל אליהו מאיה נ"י

מאד מאד אני מבקש אותך, תחדיר בילדים יראת שמים שלימה, ותדבר הרבה ממעלת בר ישראל. שהולך עם פיאות, כי אני רוצה לחקוק בילדים, כשהם עדיין בגיל צעיר, את מעלת מי שהולך עם פיאות, ולא מתבייש מהם, ואדרבה זה עיקר צלם אלוקים, וזה סימנים שאנחנו יהודים, ואנחנו לא צריכים להתבייש עם הפיאות, ולהרבות לדבר מנקודה זו, כי אני לא רוצה שיהיה פירצה בין הילדים, שילכו עם הפיאות תחת האוזן, אדרבה, שילכו בנאוה עם הפיאות שלהם, והערב רב הדבר הראשון שעשו לעדות המזרח, שחשכו להם את הפיאות ברציחה עצומה, ואת זה ציינים לספר לילדים, ולהרזיב כריבור, ואין לתאר ואין לשער את גודל הזכות הרבים שיהיה לך אם הדבר עם הילדים מזה, ותעשה מכל זה עסק גדול מאד, ותתן פרסים לילדים שהולכים עם פיאות ארוכים, כי אני רואה שאנחנו צריכים לעבוד עם הילדים, מגיל קטנות, ואדרבה, שיקויים והשיב לב בנינו על אבותם, שהילדים ישפיעו על האבות, שגם האבות ילכו עם פיאות, אני מאד מקווה להקדוש ברוך הוא, שנוכה להצליח למחר את מהנינו ונוכה לקהילה קדושה עד מאד.

גא ונא ראה לרוק את עצמך ביתר שאת וביתר עוז, וגודל הזכות שיש לך בחינוך הילדים, אין לתאר ואין לשער כלל, כי חכמינו הקדושים אמרו, ומצדיקי הרבים ככוכבים, אלו ויניקות של בית רבן, ובודאי בזכות זה תוכה שיהיה לך נחת מילדיך ויהיה לך רק טוב בחיך.

רמאחל לך שבת שלום

עמותת "ישמח צדיק", חשבון בנק הדואר מספר-3397375

עולם, וְכֹל אֶחָד מֵכֶם יַחְבֵּר חֲדוּשִׁים בְּגִמְרָא, בְּהִלְכָה, וְכֵן תִּהְיֶה לָכֶם פְּרֻנְסָה בְּשַׁפְּעַ, וְעוֹד אַתֶּם תִּשְׁחָקוּ מֵאַחֲרֵים.

וְלָכֵן רָצִיתִי מְאֹד, בְּמִקּוֹם לְקִנּוּת דִּיסקִים שֶׁל זְמָרִים קְלֵי דַעַת, שֶׁהֵם בְּלִי זֶקֶן וּפְאוֹת, עִם בְּלוּרִית וְקוֹצִים, אוֹ שְׂאָר מְשַׁחֲקִים שֶׁל מַחֲשָׁב, תִּקְנּוּ לְעֶצְמְכֶם תְּמוּנוֹת שֶׁל גְּדוּלֵי עוֹלָם שֶׁהַיּוֹם יִשָּׁנֶם לְרַב, צְדִיקִים קְדוּשִׁים שֶׁרַק לְהִסְתַּכֵּל עֲלֵיהֶם זֶה מְבִיא לִיַּדֵי יִרְאַת שָׁמַיִם. לָמָּה רַבְּנוּ ז"ל רָצָה שְׁנֹאמַר אֶת שְׁמוֹת הַצְּדִיקִים? כִּי זֶה מְסַגֵּל לְעִשׂוֹת פְּלֹאוֹת, כִּי כְּשֶׁמְזַכְּרִים אֶת שֵׁם הַצְּדִיק, אֲזִי הָאוֹר שֶׁל הַצְּדִיק יוֹרֵד, כִּי אִם מְזַכְּרִים: רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי, כְּבָר בְּתוֹךְ הַשֵּׁם כָּלוּל, שְׂיִשָּׁב בַּמַּעֲרָה שֶׁל־שַׁעֲשֻׁרָה שָׁנָה, וְלָמַד תּוֹרָה עִם בְּנוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר. כְּשֶׁמְזַכְּרִים הָאֲר"י ז"ל, כְּבָר בְּתוֹךְ הַשֵּׁם מִתְגַּלֶּה אוֹרוֹ שֶׁל הָאֲר"י ז"ל, שֶׁלָּמַד עִם אֱלִיהוּ הַנְּבִיא, כְּשֶׁמְזַכְּרִים אֶת הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקְּדוֹשׁ זי"ע, כְּבָר מִתְגַּלֶּה הָאוֹר הָאֱלֹקִי שֶׁגִּלָּה לְכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, שֶׁנִּדְעַ שְׂאִין בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, כְּשֶׁמְזַכְּרִים אֶת הַשֵּׁם שֶׁל הַגָּאוֹן מוֹיִלְנָא, כְּבָר יוֹרֵד כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה, שֶׁזָּכָה לְלָמַד בְּכָל יוֹם פ"ד דְּפִים גְּמָרָא, וְזָכָה לְסַיֵּם אֶת הַש"ס כָּל חֲדָשׁ, כְּשֶׁמְזַכְּרִים אֶת שְׁמוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, כְּבָר יוֹרֵד הָאוֹר שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם, אֵיךְ שֶׁחֲזַק וְעוֹדֵד וְשִׂמַח אֶת כָּל הַנְּשֻׁמוֹת, וְעַד הַיּוֹם אֲלֵפֵי אֲלֵפִים וְרַבְבוֹת רַבְבוֹת נְשֻׁמוֹת קְדוּשׁוֹת חוֹזְרִים בְּתִשְׁבּוּבָה רַק בְּזִכּוֹת סְפָרִיו. וְהַכֹּל רַק בְּזִכּוֹת שְׁמִסְתַּכְּלִים עַל תְּמוּנוֹת הַצְּדִיקִים, אֲשֶׁר זֶה דְּבַר גְּדוֹל מְאֹד. וְכֵן בְּבֵית שְׁתֵּהֵינָה תְּלוּיּוֹת תְּמוּנוֹת שֶׁל צְדִיקִים וְחֲכָמִים, וְנִתְּבוּנָן עֲלֵיהֶם וְנִרְאָה — צְדִיק זֶה לָמַד הַרְּבֵה תּוֹרָה, צְדִיק זֶה הִתְּפַלֵּל הַרְּבֵה, צְדִיק זֶה עָסַק בְּפִדְיוֹן שְׁבוּיִים, צְדִיק זֶה עָשָׂה הַרְּבֵה חֻסֵּד, וְכֵן כָּל צְדִיק וְצְדִיק וְנִקְדָּתוֹ הַמִּיְחַדֵּת, שֶׁלָּמְדוֹ תּוֹרָה לְשִׁמָּה.

נ' תשכה.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת קדש לסדר נשא, ח' סיון ה'תש"ע.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר.

באתי לבקש אותך מאד, שתראי להחרימ את האופנים של בנה ... גרו יאיר, כי זה שנים שאסרתי לילדינו לנסע באופנים, כי קרה אסון נורא, שילד שבא עם ההורים שלו לנפש ביבנאל, וירד במהירות עם האופנים דרך הירידה עד הצמת, ושם הרגה אותו משאית גדולה, ומאז אסרתי לילדים שלנו שיסעו עם אופנים, ולכן אני מאד מאד מבקש אותך, שתראי להחרימ את האופנים, ולאסר לילדים שלך לנסע עם אופנים, כי אחרת אני אצטרך להוציא אותם מהתלמוד תורה, אני לא אפתן, שבקהלה שלנו תהיה הפקרות, ויפקירו את חיי ילדיהם, אין דבר כזה אצלי.

אודות זה שדברנו וכו', שאם היילד שלו ימשיך לנסע באופנים, נאלץ לסלק אותו מהתלמוד-תורה — למען ישמעו וייראו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

לאחרונה יש התעוררות לא לתת לילדים משחקים של חיות טמאות, והוא דבר טוב ורצוי מאד, כי עדיף לחנכם בדברים טהורים וחיוביים. ובכלל ידוע, אשר נפש קדושה מתגעגלת מדבר טמא, כגון: חתול, כֶּלֶב וכו', ואף פעם לא תראה ילד שנולד בקדושה גדולה, שיגע באיזה כֶּלֶב או חתול, אדרבה, הוא מתגעגל ומתפחד מהם. וזה מוכיח שיש לו נפש קדושה.

ולכן מה טוב ומה נעים לרחק מהילדים משחקים של חיות טמאות, ותמונות של חיות טמאות לא כדאי לציר לפניהם, כי ילדים הם נשמות קדושות, ועליהם לראות רק תמונות קדושות.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיִּגַּשׁ, כ"ט כְּסֵלוֹ ה' דְּחִנּוּכָה ה' תשע"ה
שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... שְׂיַחֲיוּ

הִנֵּה הַבֵּן שְׁלֶךְ ... נִרוּ יֶאֱיֵר עוֹשֶׂה שְׁמוֹת בְּיַבְנָאֵל, בְּשֶׁבֶת הוּא זָרֵק
פָּח זָבֵל בְּתוֹךְ בֵּית הַכְּנֶסֶת שֶׁל חֶב"ד וְאֲנִי מְזַהֵר אֶתְכֶם אִם אַתֶּם
לֹא תִטְפְּלוּ בּוֹ אֲנִי מְעַרְבֵי אֶת הַמְשֻׁטָּרָה, אֵינִי פֹה חֲכָמוֹת, הוֹרִים
שֶׁלֹּא יְכוּלִים לְהַשְׁתַּלֵּט עַל הַיְלָדִים לֹא צְרִיכִים לְהֵבִיא יְלָדִים
בְּעוֹלָם, אַחֲרֵיכֶם נוֹפֵל עֲלֵיכֶם, זֶה אֲזַהֶרָה אַחֲרוֹנָה.
הַמֶּאֱחֵל לָכֶם חֲנֻכָּה שְׂמֵחַ

וּמָה שֶׁאֵנוּ רוֹאִים שֶׁהַיְלָדִים נִמְשָׁכִים אֶל הַטוֹמָאָה
רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, וּמִדְרָדְרִים רַח"ל, זֶה בֵּא מִפְּנֵי
שֶׁאֵינִי נֹזֶהְרִים שִׁילְכוּ עִם צִיצִית, אוֹ שֶׁהוֹלְכִים
בְּצִיצִית לֹא כִשְׂרָה וְכו', עֵי"שׁ הֵיטֵב שֶׁמֵּאֲרִיךְ
בְּעֵינֶיךָ הַזֶּה.

(אשר בנחל חלק קטז, מכתב כז שלח, מיום א' לסדר שמות טו טבת
ה'תשנ"ט)

אָנִי מְכַרְח לְהַגִּיד לָךְ שְׂיִסוּד הַיְסוּדוֹת בְּחֲנוּךְ שְׁהִילָדִים מְקַבְּלִים מֵהַהוֹרִים זֶה בְּעֵת סְעוּדַת שַׁבַּת דִּיקָא, כִּי כְּשֶׁהָאָבָא וְהָאִמָּא יוֹשְׁבִים בְּשִׁלְחָן וְהִילָדִים סְבִיב הַשִּׁלְחָן, וּבִיחַד שָׂרִים שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכָל הַזְמִירוֹת שֶׁל שַׁבַּת, זֶה מֵה שְׁמִשְׁפִּיעַ מְאֹד מְאֹד עַל הִילָדִים, וּכְדָאֵי בְּשִׁבִיל שְׁעָה אַחַת שְׁלוֹקַחַת סְעוּדַת לַיִל שַׁבַּת וְסְעוּדַת הַבֶּקֶר בְּשַׁבַּת לְהַשְׁקִיעַ בְּהִילָדִים שְׁהָאָבָא יִסְפֹּר סְפוּרֵי צְדִיקִים, וְכֵן מִפְּרֻשַׁת הַשָּׁבוּעַ, זֶה כָּבֵר מִשְׁפִּיעַ עַל הִילָדִים עַל כָּל הַשַּׁבַּת.

(אשר בנחל יום ששני ערב שבת קדש לסדר בא ג' שבט ה'תשע"ה)

לֹא מִזְמַן מְצָאוּ אֶת הַסְדוּר שֶׁל הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקְדוּשׁ זִי"ע סִפֵּר לִי צְדִיק אֶחָד שֶׁהוּא רָאָה אֶת הַסְדוּר וַיֵּשׁ לְהַתְפַּלְאוֹת מֵה כְּתוּב בְּתוֹךְ הַסְדוּר הוּא מְזַכֵּיר שְׁמָה אֶת כָּל הַשְּׁמוֹת שֶׁל הַתְּלִמִּידִים שְׁלוֹ בְּכָל חֶלֶק מֵהַתְּפִלָּה כְּתוּב שְׁמָה שְׁמוֹת שֶׁל תְּלִמִּידִים אַחֲרֵים בְּתְפִלָּה שֶׁל שַׁבַּת אֵיפֹה שְׁכָתוּב וְטֵהָר לְבָנוּ לְעַבְדְּךָ בְּאַמֶּת שְׁמָה רָשׁוּם שְׁנֵי הַנְּכָדִים שְׁלוֹ הַרְבֵּי רַבֵּי בְרוּךְ מִמְּזִבּוּז וְהַרְבֵּי רַבֵּי אַפְרַיִם מְסִידֵלְקוּב שְׁנֵיֵהֶם הָיוּ אַחֲרֵים שֶׁל פִּיגְאָ הָאִמָּא שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל שְׁמָה הוּא הַכְּנִיס אֶת הַנְּכָדִים שְׁלוֹ וְטֵהָר לְבָנוּ לְעַבְדְּךָ בְּאַמֶּת שְׁמָה שְׁפָךְ דְּמַעוֹת עַל הַנְּכָדִים שְׁלוֹ כְּמוֹכֵן לְמָה לֹא הַתְּפִלָּל עַל אֵדֶל הַבַּת שְׁלוֹ וְלְמָה לֹא הַתְּפִלָּל עַל הַבֵּן שְׁלוֹ צְבִי אֵלָּא הוּא הָיָה בְּטוֹחַ שְׁשֵׁנֵיהֶם יְהִיוּ צְדִיקִים קְדוּשִׁים הוּא רָאָה אוֹתָם אֵיךְ מִתְנַהֲגִים.

(אשר בנחל קנט, יום ראשון לסדר בא ב' שבט ה'תשס"ז)

כָּל הוֹרָה מְחַיֵּב לְשַׁלֵּם אֶת הַשְּׂכָר
לְמוֹד, וְלֹא בְחֶנֶם שְׂצַדִּיקִים אָמְרוּ
שֶׁהוֹרִים שְׁלֹא מִשְׁלָמִים שְׂכָר לְמוֹד
יְהִיוּ מִבְּטָחִים שֶׁיִּלְדִּיהֶם יֵצְאוּ לְתַרְבוֹת
רְעָה רַחֲמָנָא לִיְצַלָן מִקֶּדֶם אוֹ אַחֵר כֶּךָ.

(אשר בנחל יום שלישי לסדר מסעי כ"ד תמוז ה'תשע"ד)

הכתובת היתה על ה... צ'ק!

עובר האורח שהזדמן ליבנאל, החליט כי אם הוא כבר כאן יהיה טוב להיכנס אל הצדיק ולקבל את ברכתו.

שמעו של מוהרא"ש הקדוש הגיע עד אליו אלא שעד עתה לא עלה בדעתו לנסוע במיוחד יבנאלה בשביל לראות את פני קדשו. אך עתה שהיה בנסיעה לצורך פרנסתו והדרך עברה ביבנאל, החליט שהגיעה עת הכושר להיכנס אל הקודש פנימה.

חדר קבלת הקהל היה מלא מאנשי הקהילה שהמתינו להיכנס אל הצדיק ולבקש עצה וברכה, איש איש בתורו. היה זה יום שמוהרא"ש הקדוש הקדיש עבור בני קהילתו שהרגישו כי להם כמעט ואין את ההזדמנות להיכנס ולדבר עמו.

הסיבה לכך היתה משום שאורחים רבים מגיעים ליבנאל בכל שבת שהצדיק נמצא בה. אוטובוסים ורכבים פרטיים עשו את דרכם בימי שישי ובהם יהודים רבים וטובים מכל חלקי הארץ וחוצה לה שביקשו לחסות בשבת בצלו של מוהרא"ש הקדוש ולשמוע דיבורי אמונה והתחזקות.

ומיד עם צאת השבת מיהרו רבים מהם להיכנס לחדר קבלת הקהל בכדי להיכנס לחדרו הקדוש ולקבל את ברכתו ועצתו. קבלת הקהל הזאת נמשכת עד השעות הקטנות של הלילה והשעות המוקדמות של הבוקר.

וכיון שכל הנכנסים והיוצאים מחדרו של הצדיק היו אורחים, כמעט ולא היתה אפשרות לאנשי הקהילה המתגוררים ביבנאל לזכות להיכנס אף הם אל מורם ורבם.

על כן הקדיש הצדיק מזמנו באמצע השבוע וקיבל את אנשי הקהילה. ודוקא אז הגיע עובר האורח שעליו נסוב סיפורינו - - -

בתחילה הוא המתין בסבלנות וקיווה להיכנס. הוא לא ידע שהיום נכנסים רק אנשי המקום. בשלב מסויים פנה אליו אחד הממתינים והסביר לו בנימוס שכפי הנראה לא יוכל להיכנס היום, וטוב יעשה אם יגיע במוצאי שבת. "זהו הזמן בו מקבל הצדיק את האורחים" ידע האיש לספר.

אך מיודענו ידע בעצמו שלא ישוב לנסוע לכאן במיוחד במוצאי שבת ובחר להמשיך ולהמתין. אולי בכל זאת מישהו ירחם עליו ויכניס אותו פנימה אל הצדיק.

לאחר שעתיים של המתנה הוא כבר היה צריך להמשיך בדרכו וקם ממקומו. אלא שקודם עוזבו את המקום החליט שעל כל פנים יתן לגבאי העומד בסמוך לדלת סכום מכובד של צדקה בכדי שיעבירה לצדיק.

הוציא את פנקס הצ'קים וכתב את הסכום שכתב, פנה אל הגבאי וביקש להעביר את תרומתו לצדיק.

הוא כמעט פנה לדרכו אלא שהגבאי מנע ממנו. שעתיים לפני כן הוא כבר הבחין באיש הממתין בסבלנות והחליט שמאחר והמתין כל כך הרבה ועתה הוא מבקש לתת תרומה לצדיק, טוב יהיה שימסור אותה בעצמו.

"כפי הנראה שאתה מאד אוהב את הצדיק ומוכן לתרום צדקה גם מבלי לקבל את ברכתו. ריגשת אותי! אעשה מאמץ למענך ואכניס אותך אל הקודש פנימה יחד עם קבוצת אנשים קטנה שאינם מבקשים לשאול עצה כי אם לקבל ברכה בלבד. ממילא מדובר בשהייה של רגעים ספורים בחדרו של הצדיק ובזמן הזה תוכל להעביר לו במו ידיך את התרומה".

וכך אכן היה.

לאחר שיצא מחדרו של הצדיק, הודה האיש לגבאי שהשתדל בעבורו
ופנה לדרכו.

כשבוע לאחר מכן והאיש כמעט שכח מהביקור ההוא, והנה
בבואו לביתו עם תום יום עבודתו, הבחין במעטפה המבצבצת מתיבת
הדואר שלו.

כשפתח וקרא את אשר נכתב בה התפלא מאד :

”שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו את ... נרו יאיר.

לנכון קיבלתי את תרומתך. ה' יתברך ימשיך עליך רחמים וחסדים
עליונים וימתיק מעליך את כל הדינים על ידי פלא עליון.

נא ונא ראה לבדוק את התפלין שלך אם אינן פסולות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...”.

היה זה מכתב ששלח לו מוהרא”ש הקדוש! כתובתו של האיש הופיעה
על הצ'ק שמסר כתרומה.

לאחר ההתרגשות הראשונית על שקיבל מכתב מהצדיק בעצמו, החליט
שהדבר הראשון שעליו לעשות הוא למסור את התפלין לבדיקה.

התברר כי הן היו פסולות - - -

עתה גדלה תדהמתו מרוח קדשו של הצדיק והבין מפני מה הטריח את
עצמו לשלוח לו את המכתב.

הוא הודה לה' על הביקור הקצר בחדרו של מוהרא”ש הקדוש. ביקור
שהציל אותו מלהמשיך ולהניח תפלין פסולות.

RABBI E. S. SCHIK
1129 - 42nd STREET
BROOKLYN, N. Y. 11219

Tel. (718) 436-5062
Fax. (718) 871-8566

אליעזר שלמה שיק
ר"מ "היכל הקודש"
"חסדי ברסלב"
ע"ש הצה"ק אדמו"ר מוהר"ן מברסלב ז"ע
בארץ ובת"ל

בעזה"י יום ה' לסדר האוינו ה' תשרי ה'תשס"ד

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אליהו מאיה נ"י

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני מאד מאד נהנה שאתה רושם את השיחות וכו', כי יבוא יום ויצטרכו את כל שיחה ושיחה.

RABBI E. S. SCHIK
1129 - 42nd STREET
BROOKLYN, N. Y. 11219

Tel. (718) 436-5062
Fax. (718) 871-8566

אליעזר שלמה שיק
ר"מ "היכל הקודש"
"חסדי ברסלב"
ע"ש הצה"ק אדמו"ר מוהר"ן מברסלב ז"ע
בארץ ובת"ל

בעזה"י יום ה' לסדר חקת בלק י' תמוז ה'תשס"ג

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אליהו מאיה נ"י

לנכון קבלתי את מכתבך, ואני מקווה להקדוש ברוך הוא שיתרחב לך בפרנסה, ולא יחסר לך שום דבר, רק תראה להחזיק מעמד ואז תראה את הניסים נגלים שיעשה עמך הקדוש ברוך הוא. אני מאד מאד מבקש אותך, שתמשיך בכתיבת סיפורים, כי יבוא היום שיצטרכו את כל הסיפורים, כי אני בעצמי לא יודע כמה זמן אני ישאר בזה העולם, ויהיה זמן שמאד יתפלאו וכו', וירצו לשמוע כל סיפור וכל שיחה וכו'.

נא ונא, ראה לעשות לעצמך קביעות להתבודד בכל יום אליו יתברך, ואז תראה את הניסים נגלים שיעשה עמך הקדוש ברוך הוא.

הקדוש ברוך הוא, השומע תפילות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתצליח דרכך תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

RABBI E. S. SCHIK
1129 - 42nd STREET
BROOKLYN, N. Y. 11219

Tel. (718) 436-5062
Fax. (718) 871-8566

אליעזר שלמה שיק
ר"מ "היכל הקודש"
"חסדי ברסלב"
ע"ש הצה"ק אדמו"ר מוהר"ן מברסלב ז"ע
בארץ ובת"ל

בעזה"י יום ג' לסדר וישלח י"ב כסלו ה'תשס"ב

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אליהו מאיה נ"י

לנכון קבלתי את מכתבך.

בדרך כלל כשאחד מחדש איזה חידוש וזה רק מן הדק ומפחד פן יהרסו לעלות אל ה' וכו', אז אומרים השם הטוב יכפר וזה רגיל בהרבה ספרים, כי יכול להיות שלא השינו את המכוון ולכן אומרים לשון כזה השם הטוב יכפר.

בענין השיחות וכו', בודאי יגיע היום שכל שיחה יהיה יקר מאד מאד ויצטערו שלא כתבו מספיק.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

שיחות קודש מכ"ק אדמו"ר מוהרא"ש זי"ע

שס"ה) בעניין בשר וחלב מוהרא"ש נ"י מחמיר מאד ופעם ארע שבחור הניח קופסא סגורה עם גבינה במקום של הכלים הבשריים (והקופסא עדיין היתה סגורה ומעולם לא פתחו אותה קודם לכן וגם המקום הבשרי היה נקי ללא שום בשר), ובדיוק מוהרא"ש נ"י עבר שם וראה את זה ותיכף הוכיחו על פניו וגער בו וכו'. והועילה הגערה שגם במשך השנים הבאות הוא עדיין זכר עד כמה שהקפיד מוהרא"ש נ"י אפילו שלא להניח דבר השייך לחלב במקום של הבשר ואפילו שהכל היה נקי וקר ולא היה שם בשר וכו', ועל כן הוא נשמר מזה מאד. ובאמת שכדברים האלה כבר כתב (עיי' בקונטרס "האשה הכשרה") :

וכיום זה קל במאד מאד לקנות פלים נפרדים לבשר ולחלב, ועושים סימן, וכן על הספינים והכוסות יש הפך — הן בצבע או בצורה וכו', ואף שיכולים להקל פה ושם, אבל אנו מחמירים מאד, כי ערוך בשר וחלב מביא קלפות וצרות על האדם, ומי צריך את הצרות? ! "האשה הכשרה" מקפדת שהמטבח שלה יהיה כשר בתכלית הכשרות, ישנם אצלה שני כיוונים נפרדים: לבשרי ולחלבי. ואוי ואבוי אם יוציאו פפית מהבשרי לחלבי ולהפך. ואם נעשה כן בטעות, כבר מרתחה מים ומגעילה את הכפית, והמתחמרות זורקות את הכלי שנטרף. ישנן נשים החוזרות בתשובה, שאינן יודעות גדל החמרה בדבר, ולכן אנו מתריעים מאד על כך. היסוד לאשה הכשרה — שמטבחה כשר. וישנם אף שמקפידים על מקרה נפרד לבשר ולחלב. ואם זה מגזם, לכל הפחות מקפידים מאד מאד על תאים נפרדים לבשר וחלב, ואם זה באותו מדף, ישנה מחיצה. וכן נזהרים שלא יטפטף, חס ושלום, מבשר לחלב ומחלב לבשר, כל-כך צריכים להקפיד בדבר זה. וכתוב בזהר (ח"ב קכה): מי שאוכל בשר וחלב, מעבירים ממנו צלם אלקים שבו, ותמיד מפחד, ואינו יודע ממה מפחד, כי גדי קופץ לפניו, ויכול להזיק לו, והוא מתגרא וחושש, ואינו יודע על מה ולמה. ולכן אסור לקחת בנגל את המטבח היהודי.

דבר מאד מאד מצוי בבית הענין של בשר וחלב, ואם לא לומדים את הדינים, עלולים להכשל מאד. אין צריך לומר שבשאלים בשר וחלב שעוברים על לאו, אלא אפילו שבשאלים בשר וחלב עוברים על לאו, ואסור לבשל גם בעבור גויים בשר וחלב. ואסור זה חמור מאד. ולכן "האשה הכשרה" מקפדת מאד שיהיו לה פלים נפרדים לבשר ולחלב. ואם רק טפטף חלב בכלי בשרי, אנו מחמירים בזה, אפילו שיהיה קר וקר ויש התרים, אף אנו מחמירים ומכשירים את הכלי. ואם טפטף חלב בתוך הבשר, משליכים את הבשר, אפילו שיש בזה הפסד מרבה.

מהו הענין להפריש בין בשר לחלב? אלא כתוב בזהר (ח"ב קכה): מי שאוכל בשר וחלב בשעה אחת או בסעודה אחת, ארבעים יום נראה גדי מקלס בעורו למעלה, הינו הנשמה שלו רואה גדי צלוי, וכתות טמאה רוקדים לפניו, וגורם דינים על עצמו ועל העולם. זה החטא של מי שאוכל בשר ושותה אתריו חלב. כל-כך חמור חטא ועון זה! וכתוב בזהר (שם קכה): אשה מעברת שאוכלת בשר וחלב, הבן שנולד הוא מסטרא אתרא. הערב-רב הכניסו בנשמות ישראל שיאכלו בשר וחלב, וגורמים את כל הצרות. ולכן אנו מאד מקפידים על הלכה חמורה זו, ואפילו ישנם כמה התרים, אם התערב קר וקר וכו', אף אנו מקפידים מאד, אם זה יכול לגרם שגדי צלוי ילך לפנינו כשנצא מזה העולם, ואיוו בושה היא

שס"ו) פעם שאלתי אותו נ"י על מה שאמר רבנו ז"ל (לקו"מ ח"א סי' כ"א, ל"ו) שצריך לצעוק ע' קלין בכל פעם וכן מובא בחיי מוהר"ן שר' נתן ז"ל קיים את זה עד שאמר "ניחר גרוני", אך רבנו ז"ל השיב שכשדוד המלך אמר "ניחר גרוני" זה באמת היה כך, אך אתה עדין בכוחך וכו' (וכן נשמע מפיו של מוהרא"ש נ"י שבתחילת התקרבותו לרבנו ז"ל צעק כל כך אליו ית' עד שכבר לא היה יכול לדבר אחרי כן).

ושאלתי מאחר ואני מלמד תינוקות ובכל פעם שאני צועק כמה וכמה קלין בלילה, על ידי זה אני נעשה צרוד ושוב איני יכול לדבר עם הילדים ביום ומה אפשר לי לעשות. ובתחילה לא השיב, אך אחר כך נזדמן שקרא לי יחד עם חברי הטוב וביקש שנעסוק בכספי הצדקה (היינו לאסוף, למיין וכו'). כי בתחילת הקמת עמותת 'ישמח צדיק' מינה אותנו לעסוק בזה, הינו בצדקה; לאסוף את הקופות, לספור את המטבעות וכו' וכו'). ואז אמר לי "נו, רבנו ז"ל אומר בסי' כ"ב שעל ידי קול הקשקוש של המעות שוברין את העזות של הגוף וזוכים לעזות דקדושה. אז עכשיו אתה כבר לא צריך לצעוק".

וכן אחר כך מפעם לפעם בעת שהיה משוחח איתי על כספי הצדקה הנ"ל היה אומר: "שיהיה לנו עזות דקדושה!". כי באמת הוא עניין אחד השבעין קלין והעניין הנ"ל. כי על ידי הקלין שובר את גופו כמבואר בדברי רבנו ז"ל. וכן הדבר על ידי התיקון שנתן לי עם המטבעות כמבואר בסי' כ"ב הנ"ל.

שס"ז) בעניין שנים מקרא ואחד תרגום אמר שכל אחד יעשה בזה כפי שמאיר לו, כי אפשר לחזור על פסוק אחד פעמיים ולומר אחריו את התרגום, ואפשר לחזור על כל הפרשה שניים מקרא ולאחר מכן לחזור על כל התרגום ואין זה משנה כלל באיזה אופן וצורה וכו' כי העיקר לסיים בכל שבוע. ואת מוהרא"ש נ"י בעצמו ראינו שפעם נהג כך ופעם נהג כך.

שס"ח) פעם עלה בחור שנעשה בר מצוה לקרוא בתורה וקרא בשקט מחמת הבושה כדרכו של בחור שקורא בפעם הראשונה בתורה בפני רבים וכו'. ומוהרא"ש נ"י היה שם וראה שאין הציבור יוצאים ידי חובה כי לא שומעים את הקריאה ולאחר מכן אמר שמעכשיו הוא עושה תקנה שבחור לא יקרא

בתורה ביום שנעשה בר מצוה כי מתבייש וקורא בשקט. על כן שרק יעלה לתורה לכבוד הבר מצוה וישמע את הקריאה מהבעל קורא הקבוע. וסיים : "ואם האבא של הבחור רוצה בדוקא שהבן שלו יקרא בקול רם ויקבל תשומת לב וכו', אז שיתן לו לברך בקול את ברכת 'אשר יצר'".

ש"ס"ט) שמעתי פעם מאחד מאנשי שלומנו שכבר הלך לעולמו ששמע ממוהרא"ש נ"י על מה שאמר ר'... (אחד מגדולי אנשי שלומנו מהדור הקודם) אודות גירסא שאין זה נחשב ללימוד. כי הוא אחז בשיטת ה'מגן אברהם' שרק עיון והבנה נקרא לימוד. וכששאלו את מוהרא"ש נ"י מה הוא אומר על זה (כי הוא נרו יאיר מחזק מאד לגרוס הרבה אפילו ללא הבנה וכמבואר באריכות נפלאה בקונטרס 'סדר דרך הלימוד' שחיבר על זה) ענה ואמר : "אני לא חייב לתרץ אותו".

ויען שאת כל זה שמעתי מפי אחד ששמע ממנו, על כן שאלתי את מוהרא"ש נ"י בעצמי האם השיחה הזו נכונה והשיב "זה באמת כך ואני לא צריך לתרץ אותו. ועכשיו אומר לך עוד תירוץ : ר' ... לא ראה אשה. וגם לא ראה מגזינים ולא ראה וידאו ולא ראה את כל הדור המקולקל הזה. ואני שמעתי סיפורים מכל מיני אנשים מגושמים, כי באים אלי כל מיני אנשים ומספרים לי כל מיני סיפורים מה שלו לא סיפרו. ובאמת איני חייב לתרץ אותו וגם הגעתי הרבה יותר רחוק ממנו. כי הוא חיבר איזה קונטרס וכתב בתחילתו שמאחר והוא מאד עני ואין לו כסף, על כן הוא אוסר על מי שלא קנה ושילם עבור הקונטרס להסתכל וללמוד בו" (ועיין ב'אשר בנחל' חלק קג, מכתב כג תתעט, יום חמישי לסדר משפטים כה שבט ה'תשנ"ו, מביא שם את כל הסיפור באריכות). ושאל על זה : "האם זו הדרך של רבנו ז"ל? אדרבה! אם אחד הדפיס איזה ספר, זה צריך להיות עבור כלל נשמות ישראל. ואם אחד כותב בצורה הזו אז צריך לקחת את הספר הזה ולשים בגניזה. ומה שטוענים עלי שזה מובן שכתב כך מפני שהיה עני וזקוק לכסף וכו'. נו, גם עלי עברה יותר עניות ולא היתה לי פרוטה. אך ברוך ה' הדפסתי והפצתי לכלל נשמות ישראל ולא השגחתי על כלום". (ועיין באשר בנחל (חלק לב, מכתב ה' קצד) שם מתייחס באריכות ל'מגן אברהם' הנ"ל).

5/11/00 מליה נ

דיקא את ענין המזוזה ולא דבר אחר. וביקש שאבאר לו את כוונתי והסברתי שבתורה א' רבנו ז"ל אומר שרבב"ח היכה את המלאך המזיק במקל שחוקק עליו אהי"ה אשר אהי"ה ובפירוש "שפת הנחל" כתבתם שלכאורה בגמרא הזכירו עוד כמה שמות שמכניעים את המלאך המזיק ולמה מזכיר רבנו ז"ל רק את השם אהי"ה אשר אהי"ה? ותיצתם שם תירץ. על כן יש לשאול גם כאן - מאחר שהמדרש מביא עוד כמה דוגמאות, למה תפס רבנו ז"ל רק את המזוזה? והשיב "כי ענין המזוזה הוא להכניס לרשות הרבים) והשבתו "בסדר..." כדי לא להסריח אך עדין לא נתישב אצלי כראוי. ומהרא"ש ל' תפס את זה ושאל "מה זה בסדר". וזה נתן לי פתח לשאול "מה שי"ך ענין להכניס מבחוץ לבפנים לתורה הזו?". וחשיב שזה בדיוק העניין של התורה הזו המדברת מהנוקבא דפרדשקא שצריך להוריד ולהכניס לזה העולם עד שכל אחד יוכל לדבר אל הקב"ה. ואגב אורחא שדיברנו מ"שפת הנחל" אמר שמה שהשאיר גליון ושוליים רחבות בדפים של הספר הזה הוא עבור החולקים שלו שיש להם מה להגיד על פירושו אז שיכתבו את הערותיהם בגליון בעד...

שמעתי פעם מאחד מאנ"ש שכבר הלך לעולמו ששמע ממוהרא"ש נ"י על מה שאמר ז"ל אודות גירסא שאין זה נחשב ללימוד. כי הוא אחז בשיטת המגן אברהם' שרק עיון והבנה נקרא לימוד. וכששאלו את מוהרא"ש נ"י מה הוא אומר על זה (כידוע שמחזק מאד לגרוס הרבה אפילו ללא הבנה וכמבואר באריכות נפלאה בקונטרס 'סדר דרך הלימוד') ענה ואמר "אני לא חייב לתרץ אותו". ושאלתי אותו האם השיחה הזו נכונה וחשיב "זה באמת כך ואני לא צריך לתרץ אותו. ועכשיו אומר לך עוד תירץ - ולא ראה וידאו ולא ראה את כל הדור המקולקל הזה. ~~ואם~~ ובאמת איני חייב לתרץ אותו וגם הגעתי הרבה יותר רחוק ממנו. כי הוא חיבר איזה קונטרס וכתב בתחילתו שמאחר והוא מאד עני ואין לו כסף, על כן הוא אוסר על מי שלא קנה ושילם עבור הקונטרס להסתכל וללמוד בו". ושאל על זה "האם זו הדרך של רבנו ז"ל? אדרבה! אם אחד הדפיס איזה ספר זה צריך להיות עבור כלל נשמות ישראל. ואם אחד כותב במרה הזו אז צריך לקחת את הספר הזה ולשים בגניזה. ומה שטוענים עלי שזה מובן שכתב כך מפני שהיה עני וזקוק לכסף וכו'. מ, גם עלי עברה יותר עניות ולא היתה לי פרטה. אך בחך השם הדפסתי והפצתי לכלל נשמות ישראל ולא השגחתי על כלום".

תובטל מלפני
כי
אין לא
כואה...
אין לעצמי

סיפורי
מכל עני
מגושים
פי דאית מלי
בא היתן מלי שיש
זאפניו ז. ב. היתן
סיפורי
מלי

ש"ע) אמר : העיקר הוא בריאות, אדם שיהיה בריא : "בראשית ברא" – הדבר הראשון הוא בריאות. הכל זה צחוק, אבל אם אדם לא בריא – ה' ישמור.

שע"א) מוהרא"ש נ"י סיפר מר' יוסף יצחק מליובאוויטש זי"ע שעבר הרבה צרות ועינויים רח"ל, הרביצו לו מכות, היה בבית האסורים ועוד הרבה צרות ה' ישמור. כשיצא מבית הסוהר אמר : לכתחילה – לא הייתי נכנס לזה (כי הוא הקים ישיבות וחיידרים, עשה בריתות, חתונות וכו' ועל זה סבל מה שסבל). אבל עכשיו אני לא מוכר את העינויים במליונים.

ואמר מוהרא"ש נ"י לגבי מה שעבר עליו בעסק ההדפסה וההפצה של דבר רבנו ז"ל : גם אני אומר – לכתחילה אם הייתי יודע איזו קנאה, שנאה, שפיכות דמים ושנאת חינוך ושקרים יעברו עלי בגלל שלקחתי על עצמי לפרסם את רבנו ז"ל אשר כל טיפש שעוד לא נולד כשאני התחלתי לפרסם את דבר רבנו ז"ל, אז לא הייתי נכנס לזה. אבל עכשיו ברוך ה' אני לא מוכר את זה בעד שום הון שבעולם. וזו עכשיו צריכה להיות המחשבה שלנו איך לגלות ולפרסם את רבנו ז"ל בעולם. בודאי יש עלי מחלוקת אבל אסור להפסיק. והזכיר אז את ר' פייבל לייבל ז"ל ואמר שר' פייבל ז"ל צודק, כי הוא אומר : הבעל דבר כבר חזק אלפיים שנה ואתה רוצה עם כמה ספרים להרוס אותו...

ובאמת שפעם ר' נתן ז"ל בכה ואמר : הבעל דבר גדול אבל רבנו ז"ל יותר גדול. וסיפר מוהרא"ש נ"י שכשנכנס בהתחלה ליבנאל ודיבר עם האנשים שהיו שם, אנשים פשוטים שבאו לשמוע (ואחר כך התברר לו שכשהלך משם וחזר לביתו בארצות הברית אזי כולם בכו כי דיבר בפשיטות דיבורים שנגעו להם בלב וכאב להם שהיה צריך ללכת מהם עד שבכו בשעה שהרכב הסיע אותו מיבנאל). אבל גם כמה לצים, אפיקורסים, באו לשמוע אותו. כי היו שם ספרדים תמימים, אבל באו גם כמה לצים שבאו לחקור מה זה הרבי הזה שהגיע ולעשות צחוק. וסיפר מוהרא"ש נ"י : דיברתי אז שאדם צריך להיות הכי מאושר שיש לך עוד ידים, רגלים ואף (חוטם) לבוא להסתכל על החכם עם העיניים שיש לך. כמה פצועים והרוגים יש בבית הקברות שהיו שמחים להתחלף איתך.

ופתאום ראו שלאחד מהם ירדו דמעות, מן הסתם יש לו בן שמת במלחמה, אחד פצוע על כסא גלגלים. אז צריך לשמוח שאתה עוד יכול לבוא ולשמוע את החכם. אל תעשה חכמות, אל תעשה מהחכם חכמות. הדברים האלו נגעו להם בלב. על כן העיקר מה שצריך זה להמשיך ולגלות את רבנו ז"ל. אנחנו לא נפסיק. אפילו כשאני כבר לא אהיה בעולם, ברוך ה' הקמתי תלמידים כאלו שידפיסו ויחזרו וידפיסו, ויחזרו וידפיסו. שום דבר כבר לא יועיל לבעל דבר. נדפיס ונחזור ונדפיס. ותמיד נלמד כף זכות על עם

ישראל, על בחורים שבורים (וכבר כתבנו מההבטחה שהבטיח שאחר שיעזוב את העולם אזי מי שיבוא אל קברו לא יניח לבית דין של מעלה ללמד עליו חוב ואמר 'כי אני יודע מה עובר על בחור ועל אברך בזה העולם' ותמיד ילמד זכות על נשמות ישראל).

וסיפר אז מאחד שסבל הרבה צרות והגיע לאיזה מפורסם לקבל ברכה. וכשנכנס לחדרו של המפורסם הוא צירף חמישים דולר לקוויטל שבו כתב ממה שעובר עליו. ויען שהמפורסם הזה רגיל לקבל סכומים גדולים של עשרות ומאות אלפי דולרים, על כן גירש את האיש הזה מעל פניו בבזיונות אך את החמישים דולר הוא השאיר לעצמו וזרק רק את הפתק. ומסכן ההוא, חשב לעצמו: "מילא גירשת אותי וזרקת את הפתק שלי. אז תזרוק גם את החמישים דולר". אבל את החמישים דולר הכניס בכיס...

ושאל מוהרא"ש נ"י: איך יש לס"מ חוצפה לקטרג על אנשים, בחורים שבורים שנכשלים בפגם הברית כשהוא מקים מנהיגים שקרנים כאלו?! על כן עלינו לעשות את שלנו ולהדפיס ולהפיץ ולגלות את דבר רבנו ז"ל לכלל ישראל.

וסיפר על כל מיני מבצעים שעושים בחסידות... ושאל למה לא לעשות מבצע זיווגים? לחתן בחורים ובחורות ובוזה להציל אותם מעוונות (ופעם אחרת אמר: "כל זמן שלא עושים 'מבצע תפלה' - לחזק ולהחדיר בנשמות ישראל להתפלל ולדבר אליו יתברך, עדיין לא עושים כלום").

מג תשכו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר בָּא, כ"ט טַבַּת ה'תשס"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

שָׁמַעְתִּי שְׂיֵשׁ לְךָ בְּבֵית כָּל מִיָּנֵי עוֹפוֹת תְּכִי וְכוּ' וְכוּ', וְלִכֵּן אֲנִי מְאֹד מְזַהֵיר אוֹתְךָ, שְׁזֶה מְאֹד מְסַכֵּן, כִּי הַיּוֹם מְבִיאִים הָעוֹפוֹת כָּל מִיָּנֵי מַחְלוֹת שְׁבָעוֹלָם, וְלִכֵּן אֲנִי רוֹאֶה שְׂאֵתָה חוֹלָה וְגַם הַיְלָדִים חוֹלִים, תִּרְאֶה לְהַפְטֵר מֵהֶם מֵה שְׂיֹתֵר מֵהֵר, כִּי זֶה לֹא צָחוּק.

מְסַפֵּר עַל אֶחָד, שְׁלֹא הָיוּ לוֹ יְלָדִים, הוּא בָּא אֶל הָאֶרֶץ הַקְּדוֹשׁ, וְהִזְהִירוּ הָאֶרֶץ הַקְּדוֹשׁ מְאֹד מְאֹד, שְׁלֹא יִהְיוּ אֶצְלוֹ שׁוֹם עוֹפוֹת בְּבֵית, כִּי זֶה גַם צָעַר בְּעַלְי־חַיִּים שֶׁהוּא מְדַאֲוֵרֶתָא.

וְלִכֵּן תִּרְאֶה לְהַפְטֵר מֵהָעוֹפוֹת מֵה שְׂיֹתֵר מֵהֵר, כִּי זֶה דְּבָר מְאֹד מְסַכֵּן, וְאֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שְׂאֵל תְּמַרָּה פִּי, אֶלָּא תַעֲשֶׂה אֶת כָּל זֶה.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

חינוך !!!

בחסדי ה' מורגשת התעוררות גדולה בעניין החינוך בקרב אנשי שלומנו היקרים שמבקשים ומחפשים עצות ודרכים לחנך את ילדיהם לאמונה ויראת שמיים טהורה, על כן אמרתי להציג כאן מתוך מאמרים שזכיתי לכתוב בעניין הזה ממה שעורר אותי אדמו"ר מוהרא"ש זי"ע לכתוב למען יהיה לתועלת הכלל.

RABBI E. S. SCHIK
1129 - 42nd STREET
BROOKLYN, N. Y. 11219

Tel. (718) 436-5062
Fax. (718) 871-8566

אליעזר שלמה שיק
ר"מ "היכל הקודש"
"חסידי ברסלב"
ע"ש הצה"ק אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע
בארץ ובחו"ל

בעזה"י יום ו' ערב שבת קודש לסדר האזינו ז' תשרי ה'תש"ע

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אליהו מאיה נ"י

לנכון קבלתי את מכתבך, אף שכתבתי לך כבר היום מכתב, אכתוב לך עוד פעם, אל תבהל משום בריה שבעולם, אתה תלמד את הילדים כמו שאתה מבין, ותחנך אותם כפי שאתה מבין, ואדרכה מכל הבעיות אתה תלמד הרבה איך להתנהג עם התלמידים ואיך תוכל לחבר עוד ספרים בענייני חינוך, כי ילדים צריכים הרבה תשומת לב, ואפילו שההורים נותנים להם מכות וכו' וכו', אתה צריך ללמד אותם שלא ידברו אף פעם על ההורים, רק אתה תלמד אותם כפי שאתה מבין, אל תבלבל את עצמך משום דבר שבעולם, ומכל שכן שאף אחד לא יגיד לך דעות, כי אתה מלמד בחדר עליון. תחזק ותחזק את אשתך ואת הבנות שלך, והקדוש ברוך הוא יעזור לך עם בן זכר השנה אם תתפלל להקדוש ברוך הוא.

המאחל לך שבת שלום וחתימה טובה

RABBI E. S. SCHIK
1129-42nd STREET
BROOKLYN, N.Y. 11219

Tel. (718) 436-5062
Fax. (718) 871-8566

אליעזר שלמה שיק

ר"מ "היכל הקודש"

"חסידי ברסלב"

ע"ש הרה"ק אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע

בארץ ובחול

בעזרה"י יום ב' לסדר האזינו ח' תשרי התשע"ג

שלום וברכה אל אליהו מאיה נ"י

לנכון קבלתי את מכתבך.

כן זה יצא מפי מה שאמר לך האברך נ"י, שרציתי שתכתוב פעם בחודש מור בעניני הינוך, כי אני רוצה שיצא כל חודש מגזון ברסלב עשיר מאד עם כל מיני נושאים, כי תהלה לאל יש עכשיו התעוררות בכל העולם כולו על דבר רביז"ל, ולכן גם אנחנו נתרום בנילוי ופירסום דעת הצדיק.

RABBI E. S. SCHIK
1129 - 42nd STREET
BROOKLYN, N. Y. 11219

Tel. (718) 436-5062
Fax. (718) 871-8566

אליעזר שלמה שיק

ר"מ "היכל הקודש"

"חסידי ברסלב"

ע"ש הרה"ק אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע

בארץ ובחול

בעזרה"י יום ה' לסדר פנחס י"ב תמוז ה'תשע"א

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אליהו מאיה נ"י

לנכון קבלתי את מכתבך.

ראיתי את השאלות ותשובות שלך, זה מאד מאד יפה, יעזור הקדוש ברוך הוא שתחדיר את כל הכח שלך בהתלמידים, ובפרט שזה הכיתה הגדולה, והם קרובים מאד לבנות בתים, ולכן הם צריכים הדרכה איך להתחזק בחייהם ולבנות את הבטחון עצמי שלהם. הרב הקדוש מסאטמאר זי"ע אמר פעם במסיבת מלמדים, שעבודת מלמד צריך להיות קודש קדשים, וצריך לדעת שאם בונים תלמיד אחד זה לא שמציל נפש אחד וכו', אלא מציל אוצר הנשמות, היינו כי מהתלמיד הזה עוד יצא דורות וכו', נמצא כשבונים את התלמיד בונים אוצר הנשמות ממש, ולכן תלך בנישה הזו עם התלמידים, וכוודאי תצליח.

שאלה : בתי הגדולה סיפרה לי על דרך בה נוהגים בבית חברתה הטובה : הילדים עושים מטלות שונות בבית כמו סדר ונקיון ובתמורה מקבלים דמי כיס. הסכום לדמי הכיס נקבע מראש וככל שהילדים יבצעו את המטלות שלהם כראוי, כן הם יקבלו את הסכום השלם שנקבע להם. במידה וההורים לא ממש שבעי רצון, הילדים יקבלו סכום פחות ממה שנקבע או שיסדרו את מה שצריך לסדר. וכעת בתי רוצה שננהג כך גם בביתנו.

מצד אחד זה נשמע לי רעיון טוב משום שכבר התחלתי לחשוב שאולי זו הדרך היחידה לגרום לילדי לשתף פעולה וליטול חלק במטלות של הבית. שום דבר אחר שניסיתי לא עוזר וכמעט בכל פעם כשאני חוזרת הביתה אני רואה את הבית הפוך, הילדים משתוללים ואני מתחילה לצרוח ולתת הוראות על מנת שיסדרו אך זה לא ממש עוזר. לכן נראה לי שהרעיון של דמי הכיס בתמורה לשיתוף הפעולה יעזור מאד (ובפרט שהוא בא מהכיוון של בתי, זה רק מראה לי שהיא באמת מתכוונת לסדר את הבית בתמורה לדמי הכיס).

אלא שמצד שני אני לא מרגישה בנוח בנוגע לכל מה שקשור לכסף ולחינוך הילדים. אלו נראים לי שני עניינים הסותרים זה את זה. מה דעתך?

תשובה : השאלה שלך מורכבת למעשה ממספר עניינים ונושאים. על מנת להשיב עליה כראוי, יש לנתח את הנושאים ובעזרת ה' לערוך סדר.

א. בנוגע לשיתוף הפעולה בבית. את מספרת שהילדים לא משתפים פעולה ולא מעוניינים ליטול חלק בסידור ואירגון הבית.

למעשה, העובדה שהילדים משתוללים ומבלגנים היא בשורה משמחת משום שזה מראה שיש לך ילדים בריאים וזהו טבעם הבריא של ילדים שהם משתוללים והופכים.

אלא שגם ילד בריא צריך ללמוד לקחת אחריות ולסדר אחריו וזה דבר שילדים רבים מעדיפים שלא לעשות. תיארתי כיצד את עומדת בפתח ביתכם ומתחילה לצווח ולחלק הוראות שלא ממש מועילות. וזו בדיוק הבעיה – ההוראות שאת צועקת לעברם נשמעות לא החלטיות, ספקניות ומעבירות לילדים תחושה של

חוסר אונים מצידך. כלל גדול בידינו – "צעקות מעידות על חולשה. דיבור נחוש ובטוח מעיד על חוזק ושליטה". תוקפו וגדולתו של מנהיג נמדדים לפי יכולתו להשליט סדר בקור רוח ולא בצעקות ובאיבוד עשתונות. כל בר דעת מביין שאם המנהיג מחלק הוראות בצעקות הרי שהוא חלש אופי המסתתר מאחורי צעקותיו.

אי הציות שלהם להוראות שלך בעצם ממחיש עד כמה שהם מרגישים שאין כאן מנהיג ומנהיגות. טבען של הבריות להתבטל למנהיג וכמו שכתוב (איוב כ"ט) : "ראוני נערים ונחבאו". כלומר – כשהנערים רואים דמות סמכותית, הדבר משפיע וגורם להם להתבטל ולציית. לכן ההתחלה צריכה להיות לחזק את הסמכות ההורית שלך ולשם כך עליך לנהוג בהיפך ממה שנהגת עד היום ובפעם הבאה שתחזרי לביתך ותראי את האנדרלמוסיה שהשליטו שם הילדים, יהיה טוב אם תעמדי בפתח בקור רוח ותאמרי בנחת משהו כמו : "שלום ילדים, אני ממש שמחה לראות אתכם", המשפט הזה בעצם יוצר קשר טוב ביניכם לאחר שלא הייתם יחד בשעות האחרונות ולאחריו תוכלי להתחיל לתאר מה שאת רואה, ומה צריך להיות. והכל בנחישות ומבלי לצרוח : "דוד, אני רואה ספר מתחת לשולחן. הוא צריך להיות בארון", "יצחק, המקום של הדפים הגזורים הוא בפח", "רבקה, אם הכסאות ישארו רחוקים מהשולחן, לא נוכל לשבת עליהם בעת האוכל". ניתן גם לרמז ולחוות עם האצבע לכיוון הרצוי. הילד יסתכל ויראה שם את הלכלוך ויבין מעצמו מה את מצפה שיעשה. ואם יהיה ילד שעוד יקפוץ לעומתך : "אמא ! הבטחת לנו טיול ! מתי נעשה טיול ?", יהיה נכון להשיב לו : "אתה ממש מתוק וחמוד ! וברגע שאראה את הבית מסודר, אתחיל לחשוב על טיולים".

לפתע תראי איך שהבית יהפך למסודר תוך כמה רגעים מבלי לצעוק צעקה אחת ומבלי לשלם פרוטה.

מפעם לפעם זה נחמד ומעניין להשיג שיתוף פעולה באמצעות משחק. בספרי "הכיתה אתגר למורים" הצגתי מספר דוגמאות וכעת אוסיף ואספר שהיו פעמים בהם נהגתי לבקש מילדי עזרה בלהכניס את הכביסה לבית מחבל התלייה (שהיה בחצר). העמדתי אותם בשורה ואמרתי : "כעת עלינו להעביר את הכביסה מאחד

לשני עד למקומה בתוך הבית. המטרה שלנו היא שעד שהבגדים יגיעו למקומם לא יפלו יותר משלושה או ארבעה פריטים על הארץ. מוכנים? קדימה!"

אכן, היו מהם שרצו לעמוד קרוב אלי, ומהם שרצו להיות אלו שמניחים את הבגדים במקום. הצעתי שבכל פעם שנעשה זאת נחליף תפקידים. על כל פנים, הם אהבו זאת מאד והמטרה איחדה אותם וגם גרמה להם לשתף פעולה.

היו פעמים בהם נפלו יותר פריטים ממה שהקצבנו לעצמנו אז החלטנו שבפעם הבאה נשתדל יותר בעזרת ה'...

ב. בנוגע למטלות בבית. לדעתי זוהי זכות אשר היא גם חובה אך אינה רשות. כחלק מהמצווה לחנך את ילדינו, עלינו להקנות להם ערכים טובים ונכונים להמשך חייהם גם בנוגע לסביבה בה הם חיים. כל בר דעת מבין שעליו לשמור על סביבה נקייה, להתחשב בזולת וכו'. פרקים שלמים בגמרא מוקדשים לדינים שבין אדם לחברו, האמון שביניהם והחובה שלא לגרום נזק לזולת כדוגמת החופר בור ברשות היחיד או הרבים, המפקיד אצל חברו, שומר חנם, שומר שכר, שומר אבדה וכו'.

לכן, המטלות שבבית הם הכנה מצויינת להמשך חייהם של הילדים. ולמרות שנשים רבות מעדיפות לסדר לבד ואינן מניחות לילדיהן להושיט יד בבית, אך למען החינוך חשוב להרגילם להושיט יד ולקחת חלק בלסדר את הבית, להרחיק סכנות, לשמור על נקיות וכו'. וחוז' מזה – הרבה יותר נחמד להתגורר יחד כבר עכשיו כשכל אחד מבני הבית מרגיש שכולם כאן דואגים לתחזוקה הכללית ומשרים אווירה נעימה.

לשם כך יש להסביר להם: "כשאנו עוזרים בבית זה מחזק אצלינו את האיכפתיות לסביבה בה אנו חיים. זהו חלק חשוב מאד בדרך ארץ כבר עכשיו ולכל החיים".

כשהם מסיימים את המטלות שלהם ראוי להודות להם על כך, "ישר כח לכולם!" ולציין ש"כעת נחמד ונעים יותר לחיות כאן!". למרות שזה אולי ישמע דבר של מה בכך, אך ראוי להודות להם שוב ושוב ולא להתעייף. ובכך אנו

פועלים בשניים – א) מחזקים אצלם את הידיעה שהם עשו דבר טוב וחשוב שתתם לכלל. ב) מלמדים אותם שהמילה "תודה" צריכה להיאמר ואין ראוי לחסוך בה.

כמובן, שההורים צריכים להתיישב היטב על מנת לדעת אילו מטלות מתאימות לכל ילד. לא יעלה על הדעת להטיל על ילד בן ארבע לשטוף את הכלים בשעה שהוא אפילו לא מגיע לכיור...

ואכן, יש הורים המכינים רשימה של מטלות אותה הם מציגים לילדיהם ושואלים לדעתם מה כל אחד מעוניין לעשות ואילו מטלות מתאימות לו ביותר. ניתן לעשות זאת גם בצורה של משחק כהטלת קוביה, חץ המסתובב על נייר בצורת עיגול ונעצר על מטלה מסויימת, הכנת לוח קליעה למטרה שכתובות עליו מטלות שונות וכל ילד זורק חץ ומגלה באיזו מטלה הוא פגע וכן הלאה.

לגבי ילד המסרב לשתף פעולה בכל תוקף ולא מעוניין להושיט יד. גם אז אין צורך להגביה את הקול ולצאת מהכלים אלא לנסות ליצור איתו קשר על ידי משפט כגון: "אני מבין שלא כל כך מתחשק לך לסדר כרגע". יתכן מאד שהוא יענה ויגיד שאכן לא מתחשק לו ואז יהיה ניתן להמשיך איתו את השיחה ולהסביר שלמרות שאנו מבינים שזה קצת קשה לו כרגע אך בכל זאת זה מאד חשוב שיתרום את חלקו בעזרה בבית. או שניתן להציג לו בחירה אם לסדר עכשיו או בעוד כמה דקות.

במידה והוא מתעקש שלא לעזור, כדאי לתת לו לחוות את ההשלכות למעשיו. אם הוא לא מחזיר את הספרים למקום, אפשר לומר לו שאנו לא רוצים שהוא יוציא יותר ספרים עד שנחליט אחרת ואולי גם להעביר את ספריו לתקופה מסויימת לארון שאין לו גישה אליו. אם הוא לא מוכן לעזור בלסדר את הסלון יחד עם כולם נוכל לומר לו שאנו לא חפצים שהוא ישהה בסלון עד למחר או עד שיקבל על עצמו לעזור.

הכל תלוי בגילו של הילד ובעניין עצמו. אם אומרים לילד בן חמש, שש שרק מבלגן את הסלון ולא מעוניין לסדר שלעת עתה אין לו להימצא שם, זו פעולה שעם כל הצער שיהיה לו, הוא יוכל לסבול את העניין ולקבל על עצמו לתקן. אך

ילד בגיל שלוש עשרה ומעלה יפגע מכך עמוקות וירגיש שמתייחסים אליו כאל תינוק. זה עלול לגרום לריחוק. ולכן כל ערום יעשה בדעת.

וכבר ידוע לך שגם במצבים כאלו תמיד אעדיף לומר משפט המעיד על האהבה שיש לי אל הילד מצד אחד ועל רצון לתקן את מעשיו מצד שני. משהו כמו: "שמע מתוק שלי, אני באמת חושב שאתה ילד מיוחד מאד ואתה מתנה קדושה שקיבלתי מה'. אבל אני באמת חושב שאתה צריך להתרגל להחזיר את הספרים לארון. עד אז, אני מעדיף שלא תוציא משם שום ספר. אני בטוח שאתה מבין את זה".

ג. בנוגע לדמי כיס. ראשית, זהו עניין מאד אישי ופרטי לכל משפחה. לא כל משפחה יכולה להרשות לעצמה להעניק סכום מסויים לכל ילד. לצערינו הרב יש משפחות הסובלות מעניות גדולה מאד, ירחיב ה' וישפיע שפע גדול על כלל ישראל!

אך כעת אדבר על אלו שכן יש באפשרותם ואדגיש שיש בדמי כיס מעלה חשובה בכך שהילד לומד להיות אחראי על רכושו ולכלכל את צעדיו במשפט. וזה לימוד חשוב להמשך חייו. כלומר – ילד שהצליח לחסוך סכום מסויים יוכל לבזבז אותו על קניית ממתקים או שיוכל להמשיך ולחסוך עד שיקנה בו דבר משמעותי יותר (כגון ספרים, בגדים, או משחק רציני ומכובד לזמנו הפנוי). ככל שהוא יתנסה יותר בכיצד לנהל את כספו, כן הוא יחכים וידע לעשות זאת טוב יותר בהמשך חייו. לשם כך, יש להעניק לו דמי כיס מפעם לפעם (ולא נורא אם בתחילה הוא אכן מבזבז על "שטויות" משום שכאמור – כך הוא לומד, מתנסה ומחכים. ובנוסף – גם אנו כמבוגרים מבזבזים לפעמים על "שטויות"....).

היתה תקופה בה לא יכולתי להעניק לילדי סכומים העולים על שתי מטבעות קטנים לכל אחד בכל שבוע. אמרתי להם: "ילדים מתוקים שלי, זה מה שאוכל לתת לכם כרגע. תוכלו לקנות בזה משהו קר בדרך חזרה מהתלמוד תורה ולהתרענן. או שתוכלו לחסוך את זה למשהו גדול יותר. תחליטו".

ואכן חלקם מיהרו לקנות בזה שלגון פעם בשבוע, חלקם העדיפו לחסוך ולקנות פעם בשבועיים ממתק גדול יותר וחלקם חסכו לדברים אחרים לגמרי. זהו לימוד חשוב לחיים!

אכן, אם רואים שהילד נוהג בפזרנות יתרה וממהר לכלות את דמי הכיס על ממתקים וכדומה, כדאי להסביר לו שחשוב להפעיל שיקול דעת בעניין ובמיוחד עבור תקופות בהן כדאי לעשות בכסף שימוש מועיל יותר. לדוגמא: קצת לפני החופש כדאי להזכיר לילדים שעל מנת שלא ישתעממו בחופש הקרב ובא, יהיה כדאי לקנות משחקים, ערכות יצירה, ספרים וכו'. אבא ואמא ישתדלו לשלם על הדברים הללו אך חשוב ונחוץ שגם הילדים יקחו חלק (במידה ויש בכך צורך) וישתדלו מעתה שלא לבזבז את דמי הכיס על ממתקים אלא לחסוך עבור המטרה הנזכרת.

אגב, מסופר על צדיקים קדושים שאף הם קיבלו מהוריהם דמי כיס ויש מהם שתרמו לקופות צדקה, ויש שהעדיפו לשלם למלמד שלהם על מנת שילמדם עוד דף גמרא ויש שפתחו גמ"ח לעניים!

על כל פנים, דמי הכיס לא אמורים להיות קשורים לשיתוף הפעולה והעזרה בבית. ילד צריך לקחת חלק במטלות בבית, וראוי שגם יקבל דמי כיס. אך לדעתי אין לקשור בין הדברים.

מכל האמור עולה שילד המקבל דמי כיס עבור ביצוע מטלות בבית, למעשה אינו מקבל דמי כיס אלא משכורת על עבודתו. כמדומני שאינו מן הראוי לחנך את ילדינו על תקן של מקבלי משכורת... בנוסף – הורה המשלם לילדו עבור ביצוע המטלות, למעשה מעביר לו מסר תמוה: "תוכל להתרשל ולזלזל בביצוע המטלות. הרוטב ישאר על השולחן, הפח יעלה על גדותיו והניירות ישארו על הרצפה. אלא שאז לא תקבל את הסכום המלא עליו סיכמנו". האם אנו באמת מעוניינים להעביר לו מסר כזה? האם אנו באמת חפצים שהוא ילמד לזלזל באחריות שהוטלה עליו? האם באמת נצליח לשתוק לאחר שהרוטב ישאר על השולחן?...

כללו של דבר :

א) ילד צריך לקחת חלק פעיל במטלות של הבית וללא שום קשר לדמי כיס או לתשלום מסויים. אם אנו לא מצליחים לפעול אצלו את הדבר הזה, ראוי לנו לחזק את הקשרים איתו ולתרגל דרכים המביאות לשיתוף פעולה לאחר שנבין שאנו ההורים ובידינו הסמכות והכח לדחוף קדימה את ילדינו. הורים! אל תחששו! הילדים שלכם זקוקים שתראו להם שאתם חזקים ויודעים מה אתם רוצים. חשוב שהסמכות והכח ישארו בידכם.

ב) ראוי להעניק לילד דמי כיס במידת האפשר וללא שום קשר בשיתוף הפעולה שלו לגבי המטלות של הבית. כמובן שאם הוא עמד במטלות שלו בצורה מעוררת התפעלות ששימחה את לב ההורים, תמיד נחמד במידת האפשר לשמח גם אותו - "נהנינו מאד מהסדר שעשית כאן. גם לנו מתחשק לשמחה אותך עם איזה דבר".

ג) ילד שלא מעוניין לשתף פעולה, ראוי לתת לו לחוות את ההשלכות למעשיו וזו אינה ענישה ואין צורך לצרוח עליו. להיפך, גם אז ניתן להתחיל את השיחה איתו במשפט כמו: "יצחק, אתה כל כך מתוק ויקר לי. ואני רוצה לדבר איתך על העניין הזה של לקחת חלק בלסדר את המטבח...".

ד) על מנת לגרום לילד לשתף פעולה ישנן דרכים שונות ובראש ובראשונה יש לשמור על קור רוח ולדבר בנחישות.

ה) המילה "תודה" היא מילה חשובה המעידה על מידות והכרת הטוב לזולת. חשוב להרגיל את הילד לשמוע אותה מאיתנו. הדבר יחזק אותו להמשיך בדרכו הטובה ויחנכו להודות לזולתו.

בהצלחה...

פירוש על החומש כפי ההקדמות שזכינו לקבל מכ"ק אדמו"ר מוהרא"ש זי"ע

שבועות

הקושיא מפורסמת (עיין אוהל תורה לרה"ק מקאצק זי"ע לחג השבועות) שהנה סידרו לנו אנשי כנסת הגדולה בנוסח התפלה 'זמן מתן תורתנו'. ויש לדקדק מדוע לא סידרו זמן 'קבלת' תורתנו כדרך ששנינו (אבות פ"א) משה קיבל תורה.

ולבאר זה יש להקדים ש"ס חגיגה (ג.): ותניא למען ישמעו פרט למדבר ואינו שומע. ולמען ילמדו פרט לשומע ואינו מדבר וכו' אמר מר זוטרא קרי ביה למען ילמדו.

כי רבנו ז"ל אומר (לקו"מ ח"ב סי' ס"ח) הכלל, שצריך שישאר ממנו בנים ותלמידים, והתלמידים יאירו יותר לתלמידים אחרים וכן להלן יותר, שגם התלמידים יפרו וירבו ויעשו תלמידים אחרים, ותלמידי תלמידיו יעשו יותר תלמידים וכן להלן יותר ויותר כדי שיהיה נשאר מחו גם למטה לעולם ועד וכו' כי זהו עיקר השלמות של הצדיק שיהיה למעלה ולמטה, בבחי' 'כי כל בשמים ובארץ' - דאחד בשמיא וארעא', עיי"ש היטב היטב.

וכן אמר רבנו ז"ל (חיי מוהר"ן סי' שע"ג) שהבעש"ט ז"ל וכמה צדיקים עשו ותיקנו בעולם מה שתיקנו, ואחר כך כשנפטרו ונסתלקו, נפסק הדבר, הינו ההארה שהאירו בתלמידיהם והחזירו להשם יתברך, לא נמשך מדור לדור רק נפסק. על כן צריכין לעשות דבר שיהיה לו קיום לעד. וכן דיבר עוד פעם אחת שצריכין להשאיר תלמידים שאלו התלמידים יעשו תלמידים אחרים וכן התלמידי תלמידים יאירו להלן יותר ויותר וכן לדורי דורות.

כי רבנו ז"ל נשלח לזה העולם לעסוק בתיקוננו והוא חסד שעשה עמנו השם יתברך. כי כולנו אין פנינו יפות כלל והנה רבנו ז"ל מעורר אותנו מהשינה ומגלה לנו שאסור להתיימש בשום פנים ואופן והנה השם יתברך נמצא פה וככל שנרבה לדבר אליו יותר כן נזכה להתקרב אליו.

וכן הבטיח הבטחה חזקה עם שני עדים שמי שיבוא אל ציונו הקדוש בעיר אומן ויתן פרוטה לצדקה ויאמר את העשרה מזמורי תהלים של תיקון הכללי, אפילו אם עצמו וגברו חטאיו ופשעיו הוא יוציאו מהשואל תחתית. מי ראה כזאת ומי שמע כאלה. צדיק רחמן כזה שמגלה ומפרסם את הרחמנות של השם יתברך.

ועל כן צריך לגלות ולפרסם את רבנו ז"ל לכלל נשמות ישראל ולקיים "יפוצו מעיינותיך חוצה" באופן שכולם יזכו לתיקונם הנצחי וירגילו את עצמם לדבר אל השם יתברך.

וזה שאומרים כאן חכמינו הקדושים שבמצות הקהל שהיו כלל ישראל נקהלים לעזרה לשמוע קריאת משנה תורה מהמלך, והטעם הוא "למען ישמעו ולמען ילמדו" ואמר מר זוטרא שצריך לקרוא 'למען ילמדו' (הלמ"ד בקמץ) ופרש"י ללמד לאחרים. כי צריך לשמוע מהמלך את התוכחה של משה רבנו שמעורר אותנו מהשינה ומגלה לנו שהנה השם יתברך נמצא פה וצריך להיות שמחים ולדבר אליו. ומי שיכול לשמוע את זה וללמד את זה לאחרים אז הוא מחוייב לבוא. ומי שלא יכול ללמד לאחרים אלא רק לעצמו – הוא פטור מהמצוה הזו.

כי עיקר השלמות היא לדאוג לעוד ועוד נשמות ישראל שיכירו את השם יתברך וידברו אליו, ומי שמקיים כפי פשטות הפסוק "למען ילמדו" (היו"ד בחיריק) ולומד רק לעצמו ולא איכפת לו מאחרים כלל, מה הטעם שיבוא לשמוע את דברי הצדיק במצות הקהל ועליו אמרו חכמים (ויק"ר, כב, א) : 'למד ולא לימד, אין לך הבל גדול מזה'.

אך מי שמבין שמה שהוא לומד זה בשביל ללמד גם לאחרים ולדאוג שיהיו עוד תלמידים ותלמידי תלמידים שגם הם יכירו את השם יתברך, אז הוא צריך לבוא ולשמוע ואצלו הקרי הולך יחד עם הכתיב. כי כתיב "למען ילמדו" וקרי "למען ילמדו" – ללמד לאחרים כנ"ל. והכל עולה בקנה אחד כי מה שהוא לומד זה למען שיוכל ללכת וללמד דעת לאחרים.

ובזה יובן מפני מה תיקנו בנוסח התפלה לומר זמן 'מתן' תורתנו ולא 'קבלת' תורתנו. כי העיקר הוא לתת את התורה וללמדה לאחרים. וכל זמן שרק עוסק בלקבל את התורה לעצמו אין זו שלמות. וכמו שאומר רבנו ז"ל (לקו"מ ח"ב סי' ז') שצריך כל אחד לעסוק בזה להכניס דעת ויראת שמים בחברו, שעל ידי זה נעשה חברו בחינת תלמיד אצלו, ואזי כשימלאו ימיו ויגיע זמן הסתלקותו, אזי יתלבש בזה הדיבור שהכניס בחברו, ויהיה נחשב כאילו הוא בעצמו ממש קיים בזה העולם, כמו שכתוב: "אשר אין חליפות למו" אחד אמר בן, וחד אמר תלמיד' (ב"ב קטז). נמצא כשנשאר בן או תלמיד אחריו, אזי יש חליפות למו, הינו כי יש לו חליפין, מאחר שנשאר דעתו אחריו על ידי בן או תלמיד כנ"ל.

כי עיקר הוא הדעת, וכשנשאר הדעת אחריו על ידי בן או תלמיד, נחשב כאילו הוא ממש נשאר קיים בעולם. וזה חליפות ראשי תבות: פ"י ידבר ח'כמות ו'הגות ל'בי ת'בונות (תהלים מ"ט). כי עיקר הוא הדעת שהוא בחינת: "פי ידבר חכמות והגות לבי תבונות", שזהו עיקר ההשארה והחליפות שנשאר מן האדם אחריו, דהינו מה שהיה מדבר חכמה ותבונה עם חברו והכניס בו דעת אמת ויראת שמים כנ"ל. ועל כן פ"י ידבר ח'כמות ו'הגות ל'בי ת'בונות ראשי תבות חליפות, כי זה עקר החליפות וההשארה כנ"ל וכו', עיי"ש.

וזה פירוש: "אמת קנה ואל תמכור" (משלי כ"ג). והקושיא מפורסמת שאם כל אחד יאמר שאינו מוכר אזי ממי יוכל הקונה לקנות (עיי' חיי מוהר"ן סי' תקמט). ועל פי הנ"ל יובן היטב, כי אמת היא התורה וכמו שפרש"י שם. ובודאי שהאדם מצד עצמו צריך להתרצות אפילו לשלם ממון הרבה ובלבד שילמד תורה וכמו שאמרו (אבות פ"א): 'וקנה לך חבר' ופירש הברטנורא

: 'ואפילו אתה צריך לקנותו בדמים יקרים ולפזר עליו ממון כדי שתקנה אהבתו'. כן הדבר לגבי התורה שיש לקנותה אפילו בדמים הרבה ולפזר אף על הוצאות הדרך לנסוע אל הרב. אך כשאתה מבקש ללמדה לאחרים ולמוסרה הלאה, 'אל תמכור' אלא תתן בחינם. כי זה העיקר בלימוד התורה שיבקש לתת את מה שקיבל ולמסור הלאה לתלמידים הבאים אחריו.

וכשה' יתברך רואה שאחד נותן מתורתו לאחרים, אזי ממשיך ומשפיע עליו יותר בכדי שיהיה לו עוד מה לתת וכמו שאומר רבנו ז"ל (ספר המידות, לימוד סעי' מ"ה) : 'כשעושה אדם את עצמו הפקר ללמד תורתו לכל, התורה נתנה לו במתנה'.

ועל כן אם כבר נותן ומשפיע מתורתו לאחרים, הוא הסימן שקיבל את התורה. אחרת אין זו שלמות ועליו לבקש ולמסור את נפשו להעמיד תלמידים ולהיות מנותני התורה וכמו שנאמר לגבי משה רבנו שקיבל את התורה ויחד עם זאת 'ומסרה ליהושע', ועל זה תיקנו לנו לומר בתפלה דיקא 'זמן מתן תורתנו', 'מתן' דיקא וכנ"ל כי צריך להתפלל על זה בעיצומו של היום הקדוש בו ניתנה התורה ולבקש שנזכה לתת הרבה תורה לאחרים, והבן למעשה.

בחודש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני. פרש"י ביום הזה בראש חודש. לא היה צריך לכתוב אלא ביום ההוא. מהו 'ביום הזה' – שיהיו דברי תורה חדשים בעיניך כאילו היום ניתנו.

(א) היקשה הרה"ק מקאצק זי"ע (אוהל תורה, יתרו) שצריך להבין מכיון שפרש"י 'ביום הזה' – בראש חודש, אם כן איך יתכן לדייק מביום הזה שיהיו דברי תורה חדשים בעיניך כאילו היום ניתנו. הלא אז בראש חודש עוד לא ניתנה התורה.

(ב) בבני יששכר (מאמרי חודש סיון מאמר ב') הביא מה שהיקשה המגיד של מרן הבית יוסף דמהראוי היה שלא לאכול בעצרת כיון שהוא יום החמישים

רמז ליובל דרגא דבינה עולם הבא שאין בו לא אכילה ולא שתיה עיי"ש מה שתירץ, והנה בתלמודא דידן אפילו מאן דס"ל בכל מועדי ה' או כולו לה' או כולו לכם, בעצרת מודו דבעינן נמי לכם [פסחים סח ע"ב] והוא לפלא, וגם לפי פשוטו יקשה, הנה זאת התורה עיקרה היא תענוג נפשי ועל ידה השארת הנפש ברוחניות, מהראוי ביום נתינתה להתעסק רק ברוחניות ולא בגשמיות אכילה ושתיה, עיי"ש.

ויש לומר על פי דברי ר' נתן ז"ל (לקוה"ל הלכות ברכת המזון ומים אחרונים הלכה ד') : כי עיקר קדושת איש הישראלי ועיקר עבודתו הוא רק הרצון והכיסופין דקדושה, כמבואר בדברי רבנו זכרוננו לברכה בכמה מקומות וכמו שאמר הוא זכרוננו לברכה שלעבוד את ה' אין מי שיתפאר בזה שיוכל לעבדו יתברך. ואפילו מלאך ואפילו שרף אינו יכול להתפאר בזה שיוכל לעובדו יתברך רק העיקר הוא הרצון והכסופין שצריך להתגבר שיהיה לו תמיד רצונות חזקים וכסופין גדולים לעבודת ה' יתברך וכו'. (כמבואר שיחה זאת קצת בסוף ספורי מעשיות, עין שם) ויותר מזה שמענו מפיו זכרוננו לברכה בעצמו מגודל מעלת הרצון דקדושה שהוא עיקר עבודת ה'. וכל העבודות תורה ותפלה ומצוות ומעשים טובים כולם כלולים בזה. ואי אפשר לזכות לשום דבר שבקדושה כי אם על ידי זה, על ידי רצון וחשק והשתוקקות וכיסופין וגעגועים חזקים ולא ירפה את הרצון בשום אופן, רק כל מה שהמניעה מתגברת ביותר יראה לגבר את עצמו בחשק וכיסופין וגעגועים ורצונות חזקים ביותר וכן לעולם עד שיזכה לגמור להוציא מכח אל הפועל את המצוה או הדבר שבקדושה שהוא רוצה. וכן אחר כך בשאר עבודות ודברים שבקדושה שירצה אחר כך עוד לעשות. יתגבר גם כן ברצונות חזקים. וכל מה שהמניעות והעיכובים והבלבולים מתגברים יותר. יתגבר את עצמו ברצונות חזקים יותר עד שיוציא מכח אל הפועל ויזכה גם לאותה המצוה והעבודה וכן לעולם, כמבואר בהתורה ויהי נא פי שנים (בסימן סו) שהמניעה הוא רק בשביל החשק. ואם יתגבר שיהיה לו חשק גדול כפי המניעה, בודאי ישבר המניעה. נמצא, שעיקר ההתחזקות להתגבר על המונעים מהקדושה הוא רק הרצון והחשק. וזהו עיקר ההתפארות מה שה' יתברך מתפאר עם כל אחד מישראל. שעיקר ההתפארות מהעזות

והעקשנות שלהם. שעל ידי זה עיקר קבלת התורה. שהיא כלל ההתפארות כנ"ל וכו' וכו', עיי"ש באורך וברוחב ויערב לך.

ואומר רבנו ז"ל (לקו"מ ח"ב סי' ז) שצריך לכלול העולמות - עליון בתחתון ותחתון בעליון, שיהיה הבן כלול מבחינת תלמיד, וכן התלמיד יהיה כלול מבחינת בן, כדי שיהיה להם יראה וכו'. ועל ידי כלליות בן ותלמיד, על ידי זה מי שהוא איש חיל ואינו ההפך (שקורין: רע - מזל, שלימזל), הוא יכול לקבל בעת האכילה הארת הרצון, דהינו שיאיר לו הרצון בעת האכילה, וישתוקק ויכסוף מאד אליו יתברך ברצון מופלג, בלי שום ידיעה, שלא ידע כלל מה הוא רוצה. וזה בחינת (תהלים קמ"ה): "ואתה נותן להם את אכלם בעתו". בעתו זה בחינת הארת הרצון הנ"ל, בחינת (במדבר כ"ג): "כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל", כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (ירושלמי שבת פרק ב): 'עתידין צדיקים שיהיה מחיצתן לפנים ממלאכי השרת'. 'מחיצה' זה בחינת מקיפים, שהם המחיצה של השכל. ולעתידי יהיה מחיצות המקיפים של הצדיקים למעלה ממקיפים של מלאכי השרת, ואז יהיה השגתם בחינת מה, בחינת: מה פעל אל. וזאת ההארה של בחינת מה הוא בחינת הארת הרצון, שהוא למעלה מן הכל, והוא מתגלה בעת האכילה, בבחינת: "ואתה נותן להם את אכלם בעיתו" בעיתו דיקא, בחינת הארת הרצון שהוא בחינת מה, בחינת: "כעת יאמר ליעקב ולישראל מה" וכו', בחינת מקיפים הנ"ל שהם בחינת מה, שזהו בחינת הארת הרצון כנ"ל וכו', עיי"ש.

ובזה יובן מפני מה בשבועות בעינן 'לכם' - אכילה ושתייה ולא פורשים מזה כקושיית המגיד כנ"ל. כי עיקר קבלת התורה הוא על ידי רצונות וכיסופין דיקא וכנ"ל. ועיקר הרצון מאיר בשעת האכילה. על כן ביום זה דיקא יש לאכול ולשתות, ועל ידי אכילתו בכשרות כראוי ימשיך על עצמו הארת הרצון ויזכה לקבל את התורה.

נמצא שהאכילה ושתייה ביום זה היא הכנה לקבל התורה. ואומר רבנו ז"ל (ספר המידות, תפלה סעי' כג): 'לכל דבר שבקדושה צריך הכנה והזמנה'. וביותר לקבלת התורה ביום זה שהוא כלל כל הקדושות שיש, בודאי שצריך

הכנה רבה שהיא על ידי האכילה כנ"ל. ועל כן נוהגים לאכול מאכלי חלב, להורות שאנו מכינים ומשתוקקים לזכות לתורה כזו שהיא בחי' חלב דיקא. בחי' חסדים ורחמים שמגלה הצדיק בתורתו וכמו שאומר רבנו ז"ל (לקו"מ ח"א סי' ד') כי צדיק הדור נקרא אַם על שם שהוא מיניק לישראל באור תורתו, והתורה נקראת חלב, כמו שכתוב (שיר - השירים ד) : "דבש וחלב תחת לשונך", עיי"ש.

ועל ידי ההכנה בעת האכילה שאוכלים מאכלי חלב, ממשיך על עצמו הארת הרצון עד שבאמת יזכה לקבל ביום זה תורה שהיא בחי' חלב כנ"ל.

והנה כתב בבני יששכר (מאמרי השבתות מאמר ז) כי יעקב ועשו חלקו את נחלת עולם הזה ועולם הבא, ונטל עשו לחלקו עולם הזה ויעקב עולם הבא. והנה לפי זה יקשה איך רשאים אנחנו ליהנות מן תענוגי עולם הזה אפילו בשבתות וימים טובים זולת ההכרח לחיות כיון שהעולם הזה הוא של עשו. והנה הרב הגדול מהר"ש פרימו תירץ דהנה כל העולם היה תלוי ועומד עד ששה בסיון אם יקבלו את התורה מוטב ובאם לאו יחזיר את העולם לתוהו ובוהו [שבת פח.], והנה בהגיע העת החזיר השי"ת את התורה אל כל האומות ולא רצו לקבלה ולא נשאר זולת ישראל [ע"ז ב ע"ב], ואילו לא היו ישראל רוצים לקבלה היה נחרב העולם, אם כן היה העולם בסכנה גדולה, וישראל הצילו את העולם מחורבנו, וקיימא לן המציל מזוטו של ים ומשלוליתו של נהר (אף על פי שהוא של חבירו) לעצמו הציל (כיון שהיה הדבר בסכנה) [ב"מ כד.], על כן כיון שישראל הצילו את העולם שהיה בסכנה, לעצמם הצילו, וגם עולם הזה שלנו הוא, ואדרבא כל מה שהאומות נהנים מן עולם הזה גזילה הוא בידם, עיי"ש.

ועל כן הכתיב ה' בתורה : בחודש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני. ופרש"י ביום הזה - בראש חודש.

כי כבר בראש חודש סיון החלו להכין את עצמם לקבלת התורה. ואת זה בא ללמדנו נותן התורה יתברך, כי העיקר הוא הרצון והכיסופין והוא העיקר

בקבלת התורה. ולכן כבר מראש חודש שהחלו לכסוף ולהשתוקק לקבל את התורה, נחשב כי 'ביום הזה' קיבלוה מחמת הרצון כנ"ל.

(ובזה תבין מה שדרשו (פסיקתא זוטרתא שמות פרשת בא – בשלח פרק יג) על הפסוק: "והגדת לבנך" – יכול מראש חודש יתחיל האב להגיד לבנו הלכות הפסח? תלמוד לומר "ביום ההוא". אי ביום ההוא יכול מצעוד יום, תלמוד לומר "צעבור זה" – בשעה שמלא ומרור מונחים לפניך. ולכאורה מה ההוא אמינא 'יכול מראש חודש' ומפני מה יחשוב האב להתחיל להגיד לבנו הלכות הפסח מראש חודש. אך על פי הנ"ל יובן היטב. כי בתחילת כל חודש מתעורר אור וחשק למארה הנוהגת בחודש ההוא כידוע. ועל כן היה מקום לומר שהאב מגודל ההתעוררות שמרגיש בנפשו, יתחיל להגיד לבנו את הלכות הפסח כבר מראש חודש. אך התורה ביקשה דוקא 'צעבור זה' – בשעה שמלא ומרור מונחים לפניך. כי אז יפעל יותר אלל הבן כאשר יראה את השולחן ערוך וכל בני הבית מסובין וכו', אזי אחר הפעולות ימשך לבו של הבן ויתמלא ביראת שמים. אך לגבי מתן תורה, כבר מ"ביום הזה" – הוא ראש חודש סיון, כאשר מתחילה התשוקה בלב כל איש ישראל לכסוף אחר התורה הקדושה, אזי בודאי שיש לו לעשות כל מה שאפשר כבר עתה 'ביום הזה' ממש כדי שיזכה לקבלה, והעיקר על ידי תפלה.

ועל כן דקדקה התורה שבראש חודש ניסן נאמר 'ביום ההוא' ולגבי ראש חודש סיון 'ביום הזה'. כי בראש חודש ניסן הגם כי מתחילים להרגיש הארה ותשוקה להגיד לבן את הלכות הפסח, הינו ניסי יציאת מצרים וכו', אך כריך להמתין עד היום 'ההוא' בשעה שמלא ומרור מונחים לפני הבן כי אז יראה וימשך לבו יותר וכנ"ל. אך בראש חודש ניסן שמתעורר לבו אחר התורה, כריך כבר עתה ביום 'הזה' ממש לחזק עצמו ברכונות ותפלות שאכן יזכה לקבלה מעתה, ודו"ק).

כי גם מי שאינו זוכה ללומדה, או שאינו לומדה כראוי, אך משתוקק לזה מאד ומרבה בתפלות שגם הוא יזכה, אזי כבר מ'היום ההוא' שכוסף, נחשב לו כי קיבל את התורה 'ביום הזה' אף שעדיין לא קיבלה ולמדה בפועל. ואומר רבנו ז"ל (ספר המידות, המתקת דין, סעי' לח): 'מי שמחזק את עצמו קודם התפלה ועושה הכנה גדולה, אף על פי שאחר כך אינו מתפלל כראוי, על ידי זה יסורין בדלין ממנו'.

וכן הדבר לגבי מי שמחזק את עצמו וכוסף לתורה ועושה הכנה גדולה על ידי שמתפלל על זה, אזי גם אם אחר כך עדיין לא עלתה לו יפה כפי רצונו, יסורין בדלין ממנו.

כי מבואר לעיל שעל ידי הרצון כבר נחשב שקיבל על עצמו את התורה. ועל ידי התורה מציל את העולם מחורבנו כנ"ל ועל כן מידה כנגד מידה ינצל אף הוא מכל מיני חורבנות ויסורין.

ועל כן "ביום הזה" הוא תיקון וגמר המכירה שהיתה בין עשו ליעקב. כי בעת המכירה אמר לו יעקב (בראשית כה) : "מכרה כיום את בכורתך לי" וכן "ויאמר יעקב השבעה לי כיום וישבע לו וימכור את בכורתו ליעקב".

כי על ידי המכירה שהיתה "כיום", זכה עשו בחלק העולם הזה. ועל זה באה הקושיא איך מותר לנו בני ישראל ליהנות מהעולם הזה השייך לעשו. על זה הכתיב ה' בתורתו כי בחודש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני, 'ביום הזה' דיקא והוא ראש חודש כנ"ל. כי על ידי הרצונות שהיו להם לקבל את התורה מראש חודש, כבר נחשב שקיבלו עליהם את התורה והצילו את העולם מחורבן כנ"ל ועל כן רשאים ליהנות ממנו כדין המציל מזוטו של ים כנ"ל. נמצא ש'ביום הזה' הוא גמר ותיקון של 'מכרה כיום'.

(כי "מכרה כיום" הוא בחי' אספקלריא שאינה מאירה, בכ"ף הדמיון כמי שרואה את הדבר מרחוק. אך "ביום הזה" הוא בחי' "זה הדבר" – אספקלריא המאירה (עיין לקו"מ ח"א סי' ה')). נמצא שהמכירה אשר התחילה מעשו ליעקב עדיין לא היתה ברורה עד שבאו ליום הזה וקיבלו את התורה וזכו גם בעולם "הזה").

(ובזה תבין מה שכתב הרמב"ם (הלכות שכיחות פי"ג ה"ז) : כדרך שמוזהר בעל הבית שלא יגזול שכר עני ולא יעכבנו, כך העני מוזהר שלא יגזול מלחכת בעה"ב ויבטל מעט בכאן ומעט בכאן ומוציא כל היום במרמה. אלא חייב לדקדק על עצמו בזמן שהרי הקפידו על צרכה רביעית של צרכת המזון שלא יצרך אותה. וכן חייב לעבוד בכל כחו שהרי יעקב הצדיק אמר כי בכל כחי עבדתי את אבייך לפיכך נטל שכר זאת אף בעולם הזה שנאמר ויפרץ האיש מאד מאד, ע"כ.

ולכאורה על מה קול הרעש הגדול הזה שיטול יעקב את שכרו בעולם הזה רק מחמת שעבד בכל כוחו ולא מחמת איזו סיבה אחרת. ועל פי הנ"ל יובן היטב. כי המבול בא על הגזל וכמ"ס (בראשית ו) : "קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס" ופרש"י 'לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל'. נמלא שהגזל הוא סיבת החורבן והגם כי כבר נשבע שלא ישוב להביא עוד מבול לעולם, אך אפשר לדבר אחר חוץ ממבול. ובזמן האבות הקדושים עדיין לא ניתנה תורה והגם שהשיגוה ולמדוה בעלמם אך לא היה בליווי ממנו יתברך ועל כן מלינו שפעמים עשו כמה דברים שאסרה התורה כמו שתי לחיות שנשא יעקב וכו'. אך בזה שמר יעקב את עלמו מן הגזל ועבד בכל כוחו בנאמנות הרי שקיים את התורה בפועל ונמלא שמר את העולם מחורבן והוי כמליל מזוטו של ים וכו' ולפיכך נטל שכר זאת אף בעולם הזה (אף על פי שהיה בחלקו של עשו וכנ"ל) שנאמר ויפרץ האיש מאד מאד).

ועל כן סיבב ה' יתברך ש'ביום הזה' היה בראש חודש דיקא, כי הוא בחי' התחדשות כמובא שצריך לחדש בכל פעם את ראשו ומחשבתו. כי גם אם לא עלה בידו עד עתה לעסוק בתורה כראוי, עליו להתחדש בכל פעם ברצונות וכיסופין עד שיזכה, שזה בחי' ראש חודש כנ"ל, והבן היטב.

מה שנוהגין לשטוח עשבים בשבועות בבתיים ובבתי כנסיות ובבתי מדרשות.

כי רבנו ז"ל אומר (לקו"מ ח"א סי' ח') שכדי לזכות לשכל שיוכל ללון לעמקה של הלכה, הוא על ידי תפלה, כי משם נמשך השכל. והענין, כמו שכתוב בתקוני זוהר (תקון י"ד, כט:) : 'גן דא אוריתא', כי התורה נקראת גן, ונשמות ישראל המעיינים ומבינים בהתורה הם בחינת עשבין ודשאין דאתרביאו בגן. ומאין הם גדלים? הוא ממעין, דא חכמה, כמו שכתוב (שיר השירים ד) : "מעין גנים". ומהיכן מקבלין החכמה והשכל שהוא בחינת המעין? הוא מהתפלה, כמו שכתוב (יואל ד) : "ומעין מבית ה' יצא" הוא התפלה, כמו שכתוב (ישעיהו נ"ו) : "כי ביתי בית תפלה", עיי"ש.

ועל כן דיקא ביום מתן תורה שוטחין עשבין דיקא. להורות שנשמות ישראל שהם בחי' עשבין כנ"ל (וכן אומר רבנו ז"ל (לקו"מ ח"א סי' ב') כי

הנשמות הן נקראין עשבין כמו שכתוב (יחזקאל ט"ז): "רבבה כצמח השדה נתתיך", הם גדלים על ידי התורה שמקבלים ביום זה. אך להשקותם הוא על ידי תפלה דיקא. ועל כן שוטחין אותם בבתים ובבתי כנסיות ובתי מדרשות דיקא.

כי שלמות התפלה היא בחי' בית (לקו"מ ח"א סי' י'). ועל כן נקרא מקום התפלה 'בית הכנסת', בית דיקא. כי שם מתכנסים בני אדם ומעלים את התפלה מהר ושדה שהם מחוץ למקום ישוב בני אדם ובאים לבחי' בית (א).

וכן 'בית המדרש' שהוא מקום תורה, ואי אפשר להבין את התורה אלא על ידי השכל שמקבלים מהתפלה כנ"ל. ועל כן גם 'המדרש' שהוא בחי' מה שדורשין ולומדין את התורה, עיקר השלמות הוא דיקא על ידי 'בית' שהוא תפלה כנ"ל. כי כפי שעוסק בתפלה שהיא בחי' 'בית' כן זוכה להבין את התורה שהיא בחי' 'מדרש' וכנ"ל.

ודוד המלך עסק בזה ביותר והירבה בתפלות ותחנונים וזכה להשיג את התורה על ידי זה. ועל כן חיבר חמשה ספרי תהלים כנגד חמשה חומשי תורה כי התורה והתפלה מאירין זה לזה (לקו"מ ח"א סי' ב').

וזה שנפטר בשבועות דיקא שהוא יום מתן תורה. כי כל ימיו עסק בתפלה כנ"ל ועל כן נסתלק ביום מתן תורה כי זכה לחברם יחד.

וזה שאמר רבנו ז"ל שמה שיש לעשות בעולם הזה הוא להתפלל, ללמוד ולהתפלל. כי בתחילה צריך להתפלל שיזכה ללמוד ולהבין את לימודו ולהוציא משפטי הנהגות ישרות, שזה בחי' התפלה שאומרים בכניסתו לבית המדרש (עיי' ברכות כח:). ואחר הלימוד צריך להתפלל שיזכה לקיים את אשר למד ולעשות מהתורה תפלה (לקו"מ ח"ב סי'

כ"ה) וענין השיחה זו עולה למקום גבוה מאד, ובפרט כשעושה מתורה תפלה, מזה נעשה שעשועים גדולים מאד למעלה.

וזה שסיפר רבנו ז"ל (שבחי הר"ן סי' ח') על עצמו שכל לימודו בא לו ביגיעה גדולה כי בתחילה היה לומד משניות ולא היה מבין לימודו והיה בוכה הרבה לפני השם יתברך שיאיר עיניו. והיה בוכה ובוכה כל כך עד שזכה שיוכל ללמוד משניות, וכן אחר כך למד שאר ספרים ולא היה מבין גם כן והיה בוכה ובוכה גם כן הרבה מאד עד שזכה להבינם. וכן בלימוד זוהר וכתבי האר"י זכרוננו לברכה היה בוכה גם כן הרבה עד שזכה להבין.

ואמר : שבתחילה בכל ספר וספר שלמד לא היה מבין והיה קשה לו הרבה ולא היה יכול לעמוד על פשוטן של דברים. והיה לו יסורים גדולים מזה והיה לימודו ביגיעה גדולה, ואף על פי כן למד הרבה מאד. כי היה מחזק עצמו מאד והכל זכה על ידי תפילתו ובכייתו כנ"ל.

ועל כן שוטחין עשבין, בחי' נשמות ישראל, ביום מתן תורה. להורות שלגדול בתורה שמקבלים ביום זה הוא כמו עשבין הגדלים על ידי מים, בחי' תפלה וכנ"ל, והבן היטב.

(א) וכעין שכתב ר' נתן ז"ל (הלכות בשר שנתעלם מן העין הלכה ב') : 'וזה בחינת בית השחיטה שקראו רבותינו זכרונם לברכה (חולין לח, קכא, קלד), את מקום השחיטה "בית השחיטה" דיקא, כי על ידי זה עולה מבחינת שדה לבחינת בית כנ"ל, עיי"ש.

באופן אחר יש לומר טעם לשטיחת עשבים בשבועות.

כי רבנו ז"ל אומר (שיחות הר"ן סי' צ"א) סגולה להתמדה שיזכה להיות מתמיד בלימודו, הוא להיזהר לבלי לדבר על שום איש ישראלי וכו', עיי"ש וכבר דיברנו מזה בכמה מקומות.

על כן שוטחים עשבים דיקא כי 'עשב' הוא ראשי תיבות ע'ושה ש'לום ב'מרומיו (לקו"מ ח"א סי' ל"ט (א)). ובזה מרמזים כי אי אפשר לקבל את התורה אלא על ידי שלום, שהוא יתברך העושה שלום במרומיו, יעשה שלום עלינו ואחד לא ידבר על חברו.

וזה : "ובבא משה אל אהל מועד לדבר אתו וישמע את הקול מדבר אליו מעל הכפרת אשר על ארן העדת מבין שני הכרבים וידבר אליו". ושאלתי את התלמידים בכיתה מדוע הקול של ה' יתברך דיבר אל משה דוקא על הארון מבין שני הכרובים ולא מהמנורה או השולחן וכו'.

ואחד מהם השיב שהכרובים הסתכלו אחד אל השני שזה מלמד על שלום. ולכן הקול יצא משם ללמד שרק כשאוחזים במידת השלום, אפשר לשמוע את קול ה'.

ואמר אדמו"ר מוהרא"ש נ"י (אשר בנחל חלק נד, מכתב י' תקכג) כי 'שלום' הוא ראשי תיבות (אסתר ה', י') : 'מ'ה ש'אלתך ו'ינתן ל'ך'. כי מובא בדברי רבנו ז"ל (לקו"מ ח"א סי' רלט) על הפסוק : "אדברה נא שלום" שעיקר הדיבור בא רק מחמת השלום, ועל כן צריך כל אחד קודם התפלה לקבל על עצמו מצות עשה של "ואהבת לרעך כמוך", כי על ידי שיש אהבה ושלום, על ידי זה יכול לשיח בתפלה, וכשיש לו שלום עם הכל אז יכול להתפלל שתהיה שגורה תפלתו בפיו ותתקבל תפלתו לרחמים ולרצון. וזה ש'לו'ם ראשי תיבות מ'ה ש'אלתך ו'ינתן ל'ך, כי דיקא על ידי תפלה פועלים אצלו יתברך מה שרוצים. וזה גם ו'הושיענו מ'הרה ל'מען ש'מך - ראשי תיבות 'שלום', שהקדוש ברוך הוא עוזר לו תיכף ומיד וכו', עיי"ש.

על כן העיקר הוא להחזיק במידת השלום ואז תהיה חשיבות לתפלתו, תורתו ולכל המצוות שזוכה לקיים, כי אם אין שלום אין כלום, ועל זה בא הרמז בשטיחת העשבים בשבועות להורות כי העיקר הוא ע'ושה ש'לום ב'מרומיו הוא יעשה שלום עלינו, ואז אפשר ללמוד תורה ותהיה חשיבות לתורתו, והבן.

(א) ומה שעשב הוא ראשי תיבות ע'ושה ש'לום ב'מרומיו, על פי מאמרם ז"ל (בר"ר פ"י) :
'אין לך כל עשב ועשב שאין לו מזל ברקיע שמכה אותו ואומר לו גדל'. וכל המזלות וכל
המלאכים ברקיע מקבלים את שפעם מישראל שעובדים אותו יתברך כידוע. כי כל העולם לא
נברא אלא בשביל ישראל שיעשו את רצונו יתברך. אך העיקר תלוי בשלום כי אם אין שלום
אין כלום. וכשישראל אוחזים במידת השלום והאחדות בזה מקבלים כל צבא השמים את
שפעם ומשפיעים למטה ורק אז נתקיים שאין לך כל עשב ועשב שאין לו מזל ברקיע שמכה
אותו ואומר לו גדל. נמצא שהעשב תלוי במידת השלום של ישראל ולכן הוא ראשית תיבות
ע'ושה ש'לום ב'מרומיו הוא יעשה שלום עלינו וכו'.

טעם לאכילת מאכלי חלב בשבועות.

ויש בזה כמה מנהגים מתי לאכול את מאכלי החלב ומתי את מאכלי הבשר.
ונקדים מה שכתב בבני יששכר (מאמרי חודש כסליו טבת מאמר ג') על פי
מה שהביא מרן הרמ"א ז"ל בשלחנו [או"ח סי' תר"ע ס"ב] בשם הכלבו
דנוהגין לאכול מאכלי חלב בחנוכה, ומהראוי להתבונן כי לא דבר ריק הוא,
ואם הוא מפני שהאכילה יהודית את האויב מאכלי חלב לא במקרה נפל
מעשה ניסים, ונ"ל על פי מה שכתבתי כמה פעמים, שהיוונים רצו לבטל את
התורה מישראל ולהגביר חכמת החיצוניות, והנה כאשר התנוסס הש"י עמנו
הראה לנו נפלאותיו במנורה ובשמן הרמוזים לחכמה ולתורה מן השמים,
והנה הימים האלה הם כעין נתינת התורה, והנה בשעת נתינת התורה בסיני
עמדו המלאכים הקדושים בשמים ואמרו תנה הודך על השמים [שבת פח
ע"ב], והנה רצו לבטלנו מן התורה, והנה המגיד מראשית אחרית פעל ועשה
מראש מקדם שבאו המלאכים לבית אברהם והאכילם בשר בחלב, והיה זה
לטענה עליהם שאכלו הבשר בחלב בביתו של אברהם ואינם ראויים לתורה
כמו שאמרו רז"ל במדרשיהם, והנה מתחלה כתיב ואל הבקר רץ אברהם וכו'
וימהר לעשות אותו, ושוב נאמר ויקח חמאה וחלב ובן הבקר וכו' [בראשית
יח ז], הנה צירף מאכלי חלב אל בן הבקר בכדי שיהיה לסגולה לבניו לקבלת
התורה, ועל כן לזכר זה נוהגין לאכול מאכלי חלב בחג השבועות, והנה
לזכר זה שבימים האלה הוא כעין נתינת התורה, הנה נעשה הנס ג"כ על ידי
מאכלי חלב שהאכילה יהודית את האויב שרצה לבטל התורה מישראל, ועל

ידי זה היה התחלת הנס ליהודים היתה אורה זו תורה, ומנהג אבותינו תורה היא, עיי"ש.

וזה שהמנהג אצל אדמו"ר נרו יאיר לאכול מאכלי בשר בליל שבועות, ואת מאכלי החלב בבוקר. כי בזה ניכר ההפרש שאין אנו כמלאכים שאכלו חלב עם הבשר אלא שומרים על הפרדה וממתינים כמה שעות. ובזה ראויים אנו לקבלת התורה, והבן.

מה שנעורים בליל שבועות ועוסקים בתורה.

מובא בזוהר (חלק א' דף ח) : רבי שמעון הוה יתיב ולעי באורייתא בליליא דכלה אתחברת בבעלה, דתנינן כל אינון חברייא דבני היכלא דכלה, אצטריכו בההיא ליליא דכלה אזדמנת למהוי ליומא אחרא גו חופה בבעלה, למהוי עמה כל ההוא ליליא, ולמחדי עמה בתקונהא דאיהי אתתקנת, למלעי באורייתא מתורה לנביאים, ומנביאים לכתובים, ובמדרשות דקראי, וברזי דחכמתא בגין דאלין אינון תיקונין דילה ותכשיטהא, ואיהי ועולמתהא עאלת וקיימת על רישיהון, ואתתקנת בהו וחדת בהו כל ההוא ליליא, וליומא אחרא לא עאלת לחופה אלא בהדיהו, ואלין אקרון בני חופתה, וכיון דעאלת לחופתה, קב"ה שאיל עליהו, ומברך לון ומעטר לון בעטרהא דכלה, זכאה חולקהון. והוה רבי שמעון וכלהו חברייא מרננין ברנה דאורייתא, ומחדשן מלין דאורייתא כל חד וחד מנייהו, והוה חדי רבי שמעון וכל שאר חברייא, אמר לון רבי שמעון, בני, זכאה חולקכון, בגין דלמחר לא תעול כלה לחופה אלא בהדיכו, בגין דכלהו דמתקנין תקונהא בהאי ליליא וחדאן בה, כלהו יהון רשימין וכתובין בספרא דדכרניא, וקב"ה מברך לון בשבעין ברכאן ועטרין דעלמא עלאה, עיי"ש.

נמצא שבליל שבועות, לילה בו מתחברת הכלה בבעלה, עסק ר' שמעון בתורה ועבר מתורה לנביאים, ומנביאים לכתובים וכו' ואחר כך מדרשות על הפסוקים וברזי החכמה וכו'.

ומכאן נתקן סדר ליל שבועות לטייל בכל חלקי התורה הקדושה (ואמר אדמו"ר נרו יאיר שכשלומודים בתנ"ך אזי אומרים פסוק ראשון ופסוק אחרון מכל פרשה ולא כמו שכתבו בכמה ספרים לומר שלושה פסוקים ראשונים ושלושה אחרונים).

ובאמת זהו סדר דרך הלימוד אשר גילה רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סי' ע"ו) ומבואר בהרחבה בקונטרס 'סדר דרך הלימוד' מאדמו"ר נרו יאיר.

כי דיקא בליל שבועות - מתן תורה, עיקר העצה לקנות את התורה היא בדרך הנ"ל וכמו שכתב בשבט מוסר (פרק א') : ואל יעלה על דעתך כאשר עלה בדעת הרבה שנאבדו בידם באמרם : כיון שמכיר אני בעצמי שאין בדעתי להבין ולהשכיל, איני עוסק בתורה! טועה הוא בדבר שהרי הוא מחוייב לעשות מה שנצטווה לעשות, ואם יבין יבין, שהרי "והגית בו יומם ולילה" כתיב (יהושע א', ח) ולא כתיב "ותבין בו". וכן תמצא בדברי התנא (אבות ב', טז) : "אם למדת תורה הרבה נותנין לך שכר הרבה" ואינו אומר "אם הבנת הרבה" אלא "למדת" אמרו ותשתדל להבין, ואם תבין תבין, ואם לא - שכר לימודך בידך וכו', עיי"ש באורך.

וב'אורחות צדיקים' (שער התורה) כתב : ועוד בדור הזה נשתכחה התורה, מחמת כי הלומדים הללו סבורים לעשות כמו הראשונים להחזיק בפלפולים, אך אינם דומים לחכמי צרפת כלל וכלל! הלא לבם היה פתוח כאולם ותורתם היתה אומנתם, והיו ממיתים עצמם עליה יומם ולילה, לכן השיגו וידעו בפלפולם. אבל עכשיו אינם יודעים כן, אלא מבלבלים זה את זה ומבטלים רוב היום, ועוסקים באותו לימוד כחצי יום, והלימוד שלהם עראי דעראי והביטול קבע. אבל בימי חכמי התלמוד הלכו ללמוד עשר שנים ויותר, והיה לימודם גדול בקביעות, שאם היה אחד מתעטש, לא היו אומרים "אסותא" מפני ביטול בית המדרש (ברכות נג א), מזה הענין יש לדעת רוב קביעותם.

ואמרינן (כתובות סג א): רב יוסף בריה דרבא שדריה אבוה לבי רב לקמיה דרב יוסף, פסקו ליה שית שנין, כי הוה תלת שנין מטא מעלי יומא דכיפורא, אמר איזיל ואחזי לאנשי ביתי, שמע אבוה שקל מנא ונפק לאפיה, אמר ליה זוגתך נזכרת, איכא דאמרי אמר ליה: יונתך נזכרת, איטרוד, לא מר איפסיק ולא מר איפסיק. ראה והבן זה הענין, כמה היו דבוקים בתורה! על כן זכו לרוח הקודש. וכך בארץ צרפת היו עוסקים בעסק גדול וזמן רב, והיו יושבים במקום אחד ללמוד כל התלמוד, והיו חוזרים תמיד, ולא פסקה תורה מפיהם, והיו עושים כמו מעשי הראשונים, כדאמרינן (עבודה זרה יט א): לעולם ליגרס אינש ואף על גב דמשכח ואף על גב דלא ידע מאי קאמר. ואמרינן (שבת סג א): מעיקרא ליגמר אינש והדר ליסבר.

וכל זה אינם עושים עתה, כי כל אחד רוצה ללמוד תוספות וכל חידושים וחידושי דחידושים קודם שידע צורת התלמוד, אם כן איך יצליחו, כיוון שעושה להיפך ממה שאמרו חכמי התלמוד? כי כל מה שנאמר בתלמוד הכל אמת, ואין להשיב עליו או לשנותו, ולא להוסיף ולא לגרוע. ועל כן מרוב טורח הלימוד, העיון והפלפול, רבים פורשים מן הלימוד מרוב טורח השמועות והדקדוק שאומר על פה, כי אומרים: מה נוכל להבין סברות מבחוץ? הלואי שהיינו יודעים מה שבתוך הספרים! ואם היו לומדים בקביעות יומם ולילה, אז היו לומדים והיו בקיאים בתלמוד, והיו מתאווים ללמוד, כי היה להם לב להבין בקל, והיה אדם בא ללמוד לעולם נים ולא נים תיר ולא תיר", והיו מוסיפים בכך יראת שמים שלימה, וגם היו מתרבים התלמידים, והיו עוסקים תמיד בתורה. אבל עתה, מרוב טורח השמועות, נעשית עליהם ההלכה כמשא כבד, ולא יוכלו עוד להביט בה, ומתוך כך עוסקים בשגעון ובליצנות, ומבלבלים ומבטלים ועוסקים במיני תחבולות, ואין להם יראת שמים.

ואמרו בפרק השוכר את הפועלים (בבא מציעא פה א, ועיין רש"י): רבי זירא יתיב בתענית ארבעים יום דלישתכח מיניה תלמודא דבבלי כי היכי דלא ניטרדיה. ואמרו (ויקרא רבה כה א): נכשל אדם בעבירה אחת ונתחייב מיתה לשמים, מה יעשה ויחיה? אם היה רגיל לקרות דף אחד - יקרא שני דפים, או לשנות פרק פעם אחת - ישנה פעמים, או ללמוד פרק אחד - ילמוד שני

פרקים. אלמא רוב גירסא עיקר, כי אם היה הפלפול עיקר, לצעוק ולהרים קול חצי יום בדיבור אחד, אז היה לו לומר: אם מתחילה היה רגיל להקשות קושיא אחת - יקשה שתי קושיות.

ובפרק האיש מקדש אמרינן (קידושין נב ב): כשמת רבי מאיר אמר רבי יהודה: אל יכנסו תלמידי רבי מאיר לכאן שקנתרנים הם! וכל זה שלא היה רוצה להתבטל מגירסתו, כי רבי מאיר היה חריף, ולא עמדו חביריו על סוף דעתו (עירובין יג ב, נג א). ועוד התם (עירובין נג א): אמר רבי יוחנן: לבן של ראשונים כפתחו של אולם, ושל אחרונים כפתחו של היכל, ואנו כמלא נקב מחט סדקית. ואמר אביי: כסיכתא בגודא לגמרא. ואמר רבא: ואנן כאצבע בקירא לסברא. ואמר רב אשי: ואנן כאצבע בבירא לשכחה. ועכשיו, אנן עניי הדעת אין אנו יכולין לומר "כאצבע", כי אם "כאבן שיש" לגמרא ולסברא.

והא דאמר בפרק במה מדליקין (שבת לא א): אמר רבא: בשעה שמכניסין אדם לדין שואלין אותו: נשאת ונתת באמונה - פלפלת בחכמה? משמע שצריך אדם לפלפל? זהו לימוד הגמרא, שמקשינן משניות על הברייתות ומתרצינן להו. אי נמי, על ידי עסק והגיון בתורה תמיד נותן דעתו לדקדק ומוצא טעמו. אבל לישוב כל היום לפטפט - פשיטא שלא לעשות כן! וכן עתה, רוב הלומדים מודים בעצמם שאין לומדים כהוגן, ויודעים שאינם לומדים בדרך הישרה, כי מרוב טורח הפטפוטים שהם מפטפטים הם מתבטלים לגמרי, ולא ישיגו ללמוד לא תורה ולא נביאים ולא כתובים ולא אגדות ולא מדרשים ולא שום חכמה, מחמת רוב תחבולות שלהם.

ודרשו רבותינו (אבות דרבי נתן פכ"ד) על פסוק זה (משלי כד ל - לא): "על שדה איש עצל עברתי ועל כרם אדם חסר לב, והנה עלה כולו קמשונים כסו פניו חרלים וגדר אבניו נהרסה": מי שאינו מחזיר תלמודו, מתחילה משכח ראשי פרקים, סוף מחליף דברי חכמים, סוף שאומר על טמא טהור ועל טהור טמא, והרי הוא מחרیب את העולם - אלמא, מי שאינו חוזר לא יוכל להורות כדין אלא טועה ברוב ההוראות. ואמרינן (מדרש משלי י א): אמר רבי ישמעאל: בוא וראה! כמה קשה יום הדין, שעתיד הקדוש ברוך הוא

לדון כל העולם כולו בעמק יהושפט, וכיון שתלמיד חכם בא לפניו, אומר לו: כלום עסקת בתורה? אמר לו: הן! אומר לו הקדוש ברוך הוא: הואיל והודית לפני, אמור לי: מה קרית? ומה שנית? ומה שמעת בישיבה? מכאן אמרו: כל מה שקרא אדם יהא תפוס בידו, שלא תשיגהו בושה וכלימה ליום הדין, עד כאן לשונו הזהב.

ואין איש שם על לב כי דיקא בליל שבועות נוהגים כלל ישראל ללמוד את התורה בדרך גירסא אפילו בלא להבין. ואם היה זה ביטול תורה איך הנהיגו שדיקא בלילה בו מקבלים את התורה יבטלו אותה במה שאינו נחשב לימוד?!!

אך הוא כנ"ל, שעיקר קבלת התורה הוא דיקא בדרך זו שילמד אפילו אם אינו מבין.

ואמר אדמו"ר הקדוש נרו יאיר שבשבועות ראוי לקיים "טעמו וראו כי טוב ה'" כדרך הטועם מן המאכלים שטועם מעט מכל מאכל, כן בליל שבועות ראוי לטעום קצת מכל לימוד: מקרא, גמרא, מדרש וכל החמש עשרה לימודים שרגיל לעורר עליהם.

ויש לומר כי 'בעצרת (שבועות) נידונין על פירות האילן' (ראש השנה טז). כי 'האדם עץ השדה' ובשבועות נידון כל אחד על הפירות שצריך להוציא, כלומר – האם יזכה ללמוד תורה בשלווה או שמא יקשה עליו וכו'.

נמצא שבועות הוא כראש השנה לתורה. ועל כן ראוי לעשות בו סימנים כשם שעושים בראש השנה וכמו שאומרים חכמינו הקדושים (כריתות ו): אמר אביי השתא דאמרת סימנא מילתא היא יהא רגיל איניש למיכל ריש שתא קרא ורוביא כרתי סילקא ותמרי א"ל רב משרשיא לבניה כי בעיתו למיזל למגמר קמיה רבכון גרוסו מעיקרא מתני' והדר עולו קמי רבכון.

וזה שרואים רבים קודם תפלת ותיקין בשבועות שראשם עולה ויורד כי "עושים כן" כי רצונם לקבל את התורה, ודו"ק.

בעניין המנהג שנוהגים ללמוד כל הלילה לתקן מה שאבותינו נרדמו בלילה הזה עד שה' יתברך העיר אותם וכו'.

והקושיא מפורסמת מפני מה באמת נרדמו בלילה הזה.

ויש לומר על פי המובא במדרש (תנחומא יתרו, ח) כשיצאו ישראל ממצרים היו בהן בעלי מומין מעבודת פרך שהיו עושין בטיט ובלבנים והיתה האבן נופלת עליו מן הבנין ושוברת ידו וקוטעה את רגלו אמר הקב"ה אינו דין שאתן את תורתי לבעלי מומין מה עשה רמז למלאכי השרת וירדו ורפאו אותן ומנין שלא היה בהן סומין שנאמר וכל העם רואים את הקולות ומנין שלא היו בהן חרשין שאמרו נשמע ומנין שלא היו בהן גדמין שאמרו נעשה ומנין שלא היה בהן חגריין דכתיב ויתיצבו בתחתית ההר, עד כאן.

נמצא שרק במתן תורה נתרפאו כולם. וצריך להבין מעתה מי טיפל בכל אותם בעלי מומין וסובלי חולאים. אלא ודאי שהיו הבריאים גומלים חסד ועוזרים להם בכל מה שצריך.

ולפי זה יוצא שמהרגע בו יצאו ממצרים במשך חמישים יום עד מתן תורה, היו סומכים את הנופלים ועוזרים לבעלי מומין. ובודאי שמלאכה כבדה היא זו כידוע כמה צריך למסור את הנפש בכדי לעזור לחולה ולהקל מעליו את סבלו, ופעמים רבות שאלו הסועדים את החולה לא רואים שינה בעיניהם במשך כמה לילות מחמת שהחולי מכביד על החולה והוא זקוק לסעד.

ובכל זה עסקו ישראל בימים שקודם מתן תורה עד שנתרפאו כולם. ועל כן בהגיע היום הגדול, הוא יום מתן תורתנו הקדושה, כבר לא עמד להם הכח ונרדמו מחמת שכמעט ולא נחו בימים שקודם לכן ואפשר שכן היא האמת.

נזכר מקום איתי להודות על ישועתו של רופא חולים יתברך ויתעלה על כל אשר גמלני בשנת תשע"ח. כי כשבוע קודם חג השבועות חלה בני נ"י במחלה קשה על הפה, כי כל פיו התמלא בפצעים קשים והוא בן שנה ושמונה חודשים. ובמשך אותו השבוע היה בוכה הרבה ולא הכניס אוכל ושתייה לפיו מחמת הכאבים רח"ל ואנחנו כמעט שלא ראינו שינה בעינינו ורק עסקנו בו. והגם כי דרשנו ברופאים אך החזירו אותנו לביתנו בלך ושוב מבלי שיחול שינוי לטובה.

עד כי בליל שבועות שחל אז במוצאי שבת הכביד החולי מאד ובעת סעודת ליל החג כבר נחלש ולא היה לו הכח לבכות והבנתי כי פיקוח נפש יש כאן ואמרתי לזוגתי כי אין מנוס מלקחתו לבית החולים. אלא שהיא עדיין היתה מסופקת ואימת החג עליה שלא לנסוע וכו'. ופתחתי ב'אשר בנחל' (מכתב מיום רביעי לסדר ואתחנן, ח' מנחם אב ה'תשס"ו) ואלו הדברים אשר כתובים שם: 'כמה וכמה פעמים כתבתי לך כבר שתשמור על הבן שלך... נרו יאיר, הבן הזה מתדרדר בתכלית הירידה וכו' וכו'.

ואף שמדבר שם בעניין הרוחניות של הבן כמבואר בהמשך הדברים. אך כפי העניין שלי מובן מאד שהצדיק מעורר אותי לשמור על הבן שלא תהיה התדרדרות במצבו הרפואי חלילה. ובהמשך כתוב: 'אני מאד מקוה לקב"ה שתציית אותי ותיקח את זה מאד מאד רציני לפני שאתה מאבד את הבן רחמנא לישזבן בצורה בלתי צפויה'.

תיכף אחד הדברים האלה נסענו מטעמי פיקוח נפש לבית החולים ומיד כשהגענו שמה החליטו הרופאים כי ההכרח לאשפזו לטיפול כי מצבו לא טוב (לחץ דמו ירד והסוכר שבדם היה נמוך מאד) ובמשך הזמן גם ירד החולי מהפה עד הרגל ונעשה צולע.

והשעה היתה כבר מאוחרת ואני טרם התחלתי ללמוד כפי הסדר המתוקן ללילה הזה, ולאחר שהסתיימו הבדיקות וחיברו אותו למכשירים לקבל הטיפול, הוא נרדם וזוגתי נחה לידו. רק אז פתחתי את הספרים והתחלתי לעסוק בתורה בלילה דכלה אתחברת בבעלה, הוא ליל מתן תורתנו הקדושה.

וישבתי על ספסל מעץ אשר שיבר את עצמותי ועיני כמעט שנעצמו בכל רגע מחמת שזה כבר כמה לילות שלא ישנתי ואף בלילה הזה כי היינו טרודים בלסעוד את התינוק. וכך ישבתי ועסקתי בתורה עד כי כשעתיים קודם עלות השחר והנה מצאתי את עצמי מתעורר ואני שוכב על הספסל הנ"ל.

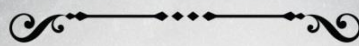
אז הבנתי כי אפשר שאף לבני ישראל ארע כן שהיו טרודים בלסעוד את החולים ובעלי המומים בכל הימים שקודם מתן תורה, ובהגיע הלילה הגדול לא עמד להם כוחם ונרדמו.

ובני נ"י הבריא בחסדי ה' וארבעה ימים לאחר החג חזרנו יחד איתו לביתנו, החיים והשלום ולא נשאר זכר למחלה, תהלה לאל חי].

שיעורים באידיש ולשון הקודש מהראש ישיבה
ר' יואל ראטה נ"י אפשר לשמוע במספר:

0797040066

ושיעורים שנמסרים ב"היכל הקודש יבנאל"
אפשר לשמוע במספר :

0733834140

(להקיש 1 ואחר כך להקיש 2)

זכות העלון

להצלחת ורפואת : אליהו בן מרים, אסתר מלכה בת אורה וכל יוצאי חלציהם, יום טוב בן ג'וליה, מרים בת סולטנה, סולטנה בת קדן מרים, עמוס בן יהודית, נתן שמחה בן רחל, יקיר בן זוהרה, הנייה רחל בת דבורה, דוד בן רחל, משה בן אירן, ישראל בן ג'וליה.

ולהבדיל : לעילוי נשמת ג'וליה בת סולטנה, אליהו בן ישראל,
אברהם בן ניסים אורה בת נעמי, מאיר בן רחמים, יצחק בן זכיה, יצחק בן פיגלה ולכל
הנשמות הקדושות שאין מי שיאמר עליהם קדיש

מי שמעוניין לקבל את החוברת בדואר אלקטרוני שיכתוב
ל: nachman6708@gmail.com

